

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · december 2017 · jaar 21 · #09

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

VERSCHIJNT NIET IN JANUARI, JULI EN AUGUSTUS • FOTO: FILIP CLAESSENS

Els en Monika Van Lierde
De band tussen zussen

Het S-net
Meer treinen in de Rand

Huis van het Kind in Asse
Buddy aan de wieg

Visionair Saïda Sakali
Verbinding maken

+ AGENDA

Tirade 2.017
Stijn Meuris'
boze oudejaarsbrief

Vind ons ook
op Facebook!

Provincie moet afslanken

Kristien Vander Gucht uit Zuun werd vorige maand door Christine Delattre aangeduid om **deketting** voort te zetten.

‘Een babbel maakt het leven aangenamer’

Kristien Vander Gucht is sinds 2012 terug vanwaar ze kwam. De klinisch laborante bracht haar jeugd door in Zuun, een deelgemeente van Sint-Pieters-Leeuw. Daarna studeerde ze in Leuven, woonde zeventien jaar in Schepdaal om vijf jaar geleden terug te keren naar Zuun, vlakbij de vroegere kaasmakerij van haar familie. ‘Ik heb Zuun zien veranderen. In plaats van kleine handelszaken zijn er winkelketens en supermarkten gekomen. Er zijn ook heel wat mensen van andere nationaliteiten en culturen komen wonen. Op bepaalde plaatsen lijk ik soms nog de enige rasechte Belg te zijn. Dat voelt vreemd aan. Ik mis de babbel, het kletsen met mensen uit de geburen, het is allemaal anoniemer. Nochtans: een babbel maakt het leven aangenamer. Verfransing is hier eveneens een feit, al doet de gemeente veel inspanningen, zoals het aanbieden van gratis lessen Nederlands.’

MEER RUSTBANKEN

Zuun heeft geen echt centrum, maar wel verschillende verenigingen waar de leden met elkaar verbonden blijven. Zij hebben elk een stamkroeg uit een van de weinige kroegen in de buurt. Sint-Pieters-Leeuw is een mooie, rustige, landelijke gemeente ‘Groen nodigt uit om te wandelen. Met vrienden zoek ik graag de onverharde trage wegen in de regio op: Dworp, Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Breedhout. Wat ons dan opvalt, is het gebrek aan cafeetjes, een rustplek, een plaats om onze dorst te lessen. Zijn de bruine kroegen geen erfgoed dat beschermd moet worden? Gelukkig zijn er hier en daar nog cafébazen die zo’n ontmoetingsplaatsen met hart en ziel terug leven inblazen. Een samenleving moet dit toejuichen. Het gemeentebestuur

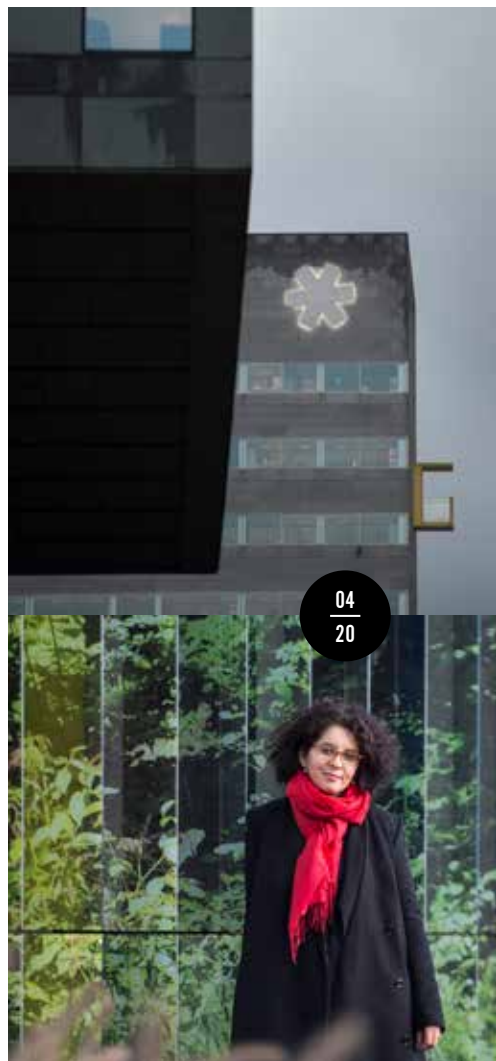
van Sint-Pieters-Leeuw doet wel veel om het gemeenschapsleven te stimuleren: een grote jaarmarkt, een vrijdagmarkt in het centrum, een straattheaterfestival, Leeuw Rinkt. Wat mij ook opvalt, is dat er weinig of geen rustbanken of rustplekken zijn. Ja, in het Colomarpark, maar daar moet je eerst geraken, niet evident voor minder mobiele mensen. Daardoor blijven mensen vaker binnen zitten tussen hun vier muren. Jammer.’

WINTERBLUES

De Vlaamse, groene Rand spreekt Vander Gucht aan, maar evengoed gaat ze graag eens een dagje *Brusselen*. ‘Dan voel ik me in vakantiestemming. Ik ervaar de diversiteit niet als negatief, integendeel, het geeft me een gevoel van vrijheid. Rust en geborgenheid in eigen streek ruil ik dan voor de energie van de stad. Ik hou van muziek, cultuur, fotografie, architectuur, kunst, interieur én van mensen. Brussel kan mijn zintuigen prikkelen. Als ik de winterblues heb, laat ik de stad op me afkomen.’

‘Sint-Pieters-Leeuw ligt centraal. Van hieruit kan je alles in ons land makkelijk bereiken. Dat is een troef. Al blijft mobiliteit een knelpunt in de Rand. Ik woon op 18 km van mijn werk in het UZ in Jette, maar met het openbaar vervoer moet ik drie keer overstappen. Als ik dan een goede verbinding heb, doe ik er nog ruim een uur over. Dus pendel ik met de wagen en neem ik de files er helaas bij. Ik denk eraan om een e-bike te kopen en als het mooi weer is met de fiets naar het werk te rijden. Het UZ Jette promoot dat ook. Alleen stopt het fietsknooppuntennetwerk aan de grens met Brussel.’

TEKST Joris Herpol · FOTO Filip Claessens

04
20

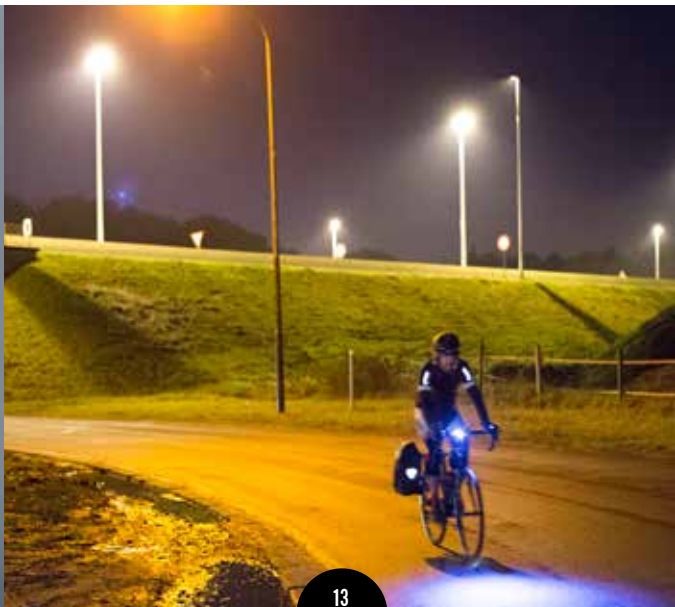
AGENDA

DEC 2017 &
JAN 2018

VERDELING RandKrant december wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

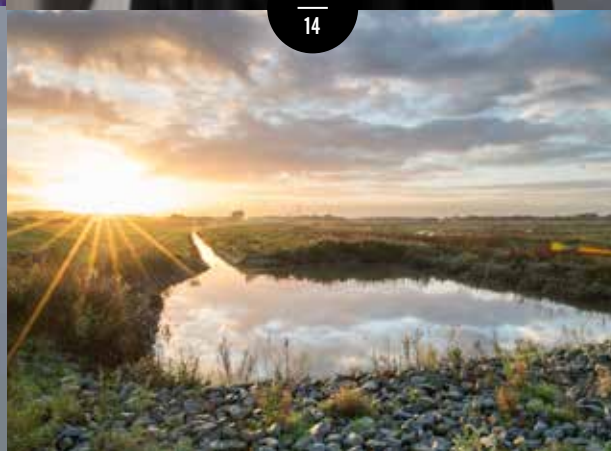

13
27

10
14

INHOUD

04

10

12

06 VANASSETOTZAVENTEM

09 MIJNPLEK

13 FRANKACHTERNA

14 OPVERKENNING

15 MIJNGEDACHT

16 MIDDENIN

19 WIEKWEEKDAT

22 INTERVIEW

26 BOUWERK

32 GEMENGDEGEVOELENS

Provincie moet afslanken

'Te veel versnippering en beleidsconcurrentie, te weinig transparantie en efficiëntie.' Daarom slankt de huidige meerderheid in Vlaanderen de provincies af. Op 1 januari 2018 verliest de provincie Vlaams-Brabant de bevoegdheden sport, jeugd, cultuur en welzijn. Is het een eerste stap naar de afschaffing van het provinciale bestuur?

FR

De band tussen zussen

Ze kenden een zorgeloze jeugd in Zellik en wonen nu allebei in Wemmel. De band is stevig tussen de twee bekende zussen Monika en Els Van Lierde. Monika is actrice en speelt de rol van dokter Ann in *Thuis*. Els blijft liever achter de schermen als visagiste van onder andere *Tegen de sterren op*.

DE

Meer treinen in de Rand

Het zogenaamde S-net bestaat momenteel uit twaalf voorstadlijnen, goed voor 143 stations en 700 treinen op een werkdag. Het nieuwe vervoersplan van de NMBS zorgt vanaf 10 december voor extra treinen in de Rand. De frequentie op verschillende lijnen van het S-net wordt verhoogd.

EN

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofdredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens, Tine De Wilde en David Legréve • **Redacteurs** Michaël Bellon, Milrek Cerny, Bart Claes,

Tina Deneyer, Jens De Smet, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Guido Fonteyn, Patrick Gijssels, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenbergh, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove en Dirk Volckaerts • **Website** Laurens Vansteelandt **Redactieadres**

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(i)-gecertificeerd papier – licentienummer: FSC-C004762

Vlaams-Brabant verliest
persoonsgebonden bevoegdheden

Provincie moet afslanken

Op 1 januari 2018 verliest de provincie Vlaams-Brabant de bevoegdheden sport, jeugd, cultuur en welzijn. Wat houdt deze operatie in? Is het een eerste stap naar de afschaffing van het provinciale bestuur?

TEKST Bart Claes • FOTO Filip Claessens

De rol van de provincies staat al langer ter discussie. Bij de meeste politieke partijen vind je tegenstanders van dit streekbestuur dat zich tussen de gemeenten en Vlaamse overheid positioneert. Vooral bij N-VA en Vlaams Belang, maar ook bij Groen en Open VLD hoor je kritische stemmen die ijveren voor het afschaffen van de provincies. De argumenten? Te omslachtig, gedateerd, niet nodig, onbekend.

OUDER DAN BELGIË

Nochtans bestaan de provincies al lang, zelfs langer dan ons land. Het middeleeuwse graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant kan je als voorlopers zien. Het waren de Fransen die in 1794 de huidige indeling invoerden, nadat ze onze gebieden hadden veroverd. Toen het nog onbestaande België zich in 1815 met Nederland herenigde, werd de Franse indeling overgenomen. Na 1830 werden de provincies bevestigd in de Belgische grondwet. Op enkele kleine verschuivingen na, de uitlichting van Brussel en de opdeling van Brabant in een Waals en Vlaams gedeelte, veranderde er maar weinig aan de vastgelegde provinciegrenzen.

De taken van de provincies zijn divers. Dat gaat van ruimtelijke ordening tot het onderhoud van waterlopen, van taalbeleid tot toerisme. De provincies hebben ook een coördinerende taak tussen overheden en gemeenten in, en brengen partners samen om bijvoorbeeld ruimtelijke projecten op touw te zetten. Denk bijvoorbeeld aan het strategisch project Zennevallei, waarbij de provincie de gemeentebesturen samenbrengt om samen met partners als de Vlaamse Milieumaatschappij, Waterwegen en Zeekanaal, Voka, en zo meer, een visie uit te tekenen voor toekomstige ontwikkelingen. Of de Buda-site in Vilvoorde, waar de

provincie de kar trekt om deze verloederde industriezone te herwaarderen.

POLITIEK AKKOORD

In het Vlaamse regeerakkoord bereikten de politieke partijen van de huidige meerderheid in Vlaanderen een akkoord over de toekomstige rol van de provincies. Geen afschaffing, wel een afslanking. Voortaan zullen de provincies zich niet langer mogen bezighouden met de zogenaamde persoonsgebonden bevoegdheden als jeugd, cultuur, sport en welzijn. De grondgebonden bevoegdheden – ruimtelijke ordening, milieu, waterlopen... – blijven wel een provinciale taak. De nieuwe regeling gaat in op 1 januari 2018.

‘Waarom? Omdat er te veel overheidsniveaus zijn die vanalles doen en een open taakstelling hebben’, legt Toon Debock uit, woordvoerder van Vlaams minister Liesbeth Homans (N-VA), bevoegd voor Binnenlands Bestuur. ‘Dat leidt tot beleidsconcurrentie, versnippering en weinig transparantie en efficiëntie. We streven naar een overheid in Vlaanderen waarbij niet meer dan twee niveaus met één materie bezig zijn. Daarom zullen vanaf januari alleen steden en gemeenten en de Vlaamse overheid verantwoordelijk zijn voor persoonsgebonden aangelegenheden.’

AMBTENAREN VERHUIZEN

Concreet betekent dat een hele verhuisoperatie. De personeelsleden van de provincies die werkten bij de diensten jeugd, cultuur, sport en welzijn veranderen van werkgever. In Vlaams-Brabant gaat het om 65 voltijdse equivalenten van het jeugdverblijf Hanenbos in Huizingen blijven er werken, maar voortaan onder de bevoegdheid van de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme’, legt

gedeputeerde Monique Swinnen (CD&V) uit. ‘Bij de overige diensten vertrekken er 50 voltijdse equivalenten naar de Vlaamse overheid. Ze hoeven niet allemaal in Brussel te gaan werken. Zo zullen sommige collega's van onze sportdienst aan de slag gaan in vestigingen van Sport Vlaanderen.’

De gedeputeerde is bevoegd voor de ‘interne staatshervorming’ en is zelf tegenstander van een afslanking van het provinciebestuur. ‘De provincie is een streekmotor’, zegt ze. ‘Wij overstijgen het puur gemeentelijke belang en staan toch dicht genoeg bij wat er op het terrein gebeurt om aan te voelen wat er leeft. Vlaanderen maakt de decreten die overal van kracht zijn. De provincie kan in de uitvoering aanvullen of bijsturen in concrete projecten. Mobiliteit is daar een goed voorbeeld van. De provincie focust op fietspromotie, fietssnelwegen, trage wegen en toerisme in eigen streek.’

LA PROVINCE DOIT RÉDUIRE SES COMPÉTENCES

Au 1er janvier 2018, la province de Brabant flamand perd ses compétences en matière de sport, de jeunesse, de culture et de bien-être. Est-ce la première étape vers la suppression de l'administration provinciale? L'actuelle majorité politique en Flandre ne veut pas encore supprimer complètement les provinces, mais bien réduire ses compétences. Pourquoi? 'Parce qu'il y a trop de niveaux de pouvoir qui s'occupent de tout et s'assignent toute une série de tâches', explique Toon Debock, porte-parole de la

ministre flamande Liesbeth Homans (N-VA), en charge des Affaires intérieures. 'Cela entraîne une concurrence sur le plan de la gestion, un morcellement et un manque de transparence et d'efficacité.' Mais tout le monde ne partage pas cet avis. La députée provinciale Monique Swinnen (CD&V) trouve que la décision est beaucoup trop radicale. 'La province dépasse l'intérêt purement communal, mais est néanmoins assez proche de ce qui se passe sur le terrain pour sentir ce qui y vit.'

provincie – in betaalbaar wonen. En nieuw: het Vlabzorginvest dat investeert in zorgvoorzieningen in Vlaams-Brabant, om op die manier de historische achterstand weg te werken. De provincie is en blijft partner van vzw 'de Rand' en het FeliXart Museum in Drogenbos, en voert taalcampagnes.'

PROVINCIERAAD GEHALVEERD

De afslankingsoperatie heeft ook gevolgen voor het provinciebestuur. Het aantal provincieraadsleden halveert na de volgende verkiezingen tot 36. Vandaag zijn er zes gedeputeerden, dat worden er vier. 'Erg drastisch', vindt gedeputeerde Swinnen. 'Als gevolg van deze vermindering heeft Vlaanderen ook de kiesdistricten hertekend. De bestaande kiesdistricten Halle en Vilvoorde worden één kiesdistrict Halle-Vilvoorde. Leuven, Diest en Tienen worden samen het kiesdistrict Leuven. We vrezen dat daardoor de landelijke gebieden ondervetegenwoordigd zullen zijn tegenover de stedelijke gebieden en dat is niet goed voor een streekbestuur. Het provinciebeleid in de Vlaamse Rand is bijvoorbeeld erg verschillend van dat in plattelandsregio's als het Hageland en het Pajottenland.'

Toon Debock, woordvoerder van de minister relateert: 'De uitbreiding van de kiesdistricten voor de provinciale verkiezingen is nodig omdat het aantal provincieraadsleden wordt gehalveerd. Elk kiesdistrict zal minstens zes vertegenwoordigers tellen. Het is aan de partijen die aan de verkiezingen deelnemen om hun lijsten samen te stellen. Hierbij kunnen ze zelf kiezen voor een geografische spreiding. Uiteindelijk kiest de kiezer.'

BURGEMEESTERS VOOR EN TEGEN

Wat vinden de burgemeesters van de verschuiving van bevoegdheden? 'Een spijtige

zaak', zegt Marleen Mertens (CD&V), burgemeester van Grimbergen. 'Ik heb de provincie altijd ervaren als een goede, aanvullende partner voor het lokale bestuur.'

Bij een aantal N-VA-burgemeesters uit de Rand klinkt een andere klok. 'Een goede evolutie dat er wordt gereorganiseerd, na decennia van ongebreidelde versnippering van bevoegdheden. Als lokale besturen werden we te vaak geconfronteerd met diverse overheden die actief waren rond dezelfde bevoegdheden', zegt Willy Segers (N-VA), burgemeester van Dilbeek en Vlaams parlements lid.

De Tervuurse burgemeester Jan Spooren (N-VA) wil zelfs méér bevoegdheden voor de lokale besturen. 'Dat genereert een beleid dat dichter bij de burger staat, met een hoger democratisch gehalte. De gemeenten kunnen volledig zelf beslissen welke zaken ze samen doen met andere gemeenten en op welke manier ze dat doen.' Met andere woorden: daarvoor hebben ze de provincie niet nodig.

AFSCHAFFEN?

De provincies afschaffen dan maar? Zover is het nog niet. De provincie blijft haar coördinerende taak vervullen, over gemeentegrenzen heen. Maar hoe lang nog? Is deze afslanking niet gewoon een stap naar de afschaffing van het provinciale bestuursniveau? Vlaams minister Liesbeth Homans (N-VA) wil dat, via haar woordvoerder, niet gezegd hebben. 'De verantwoordelijkheid van de minister ligt bij het uitvoeren van het regeerakkoord. De toekomst van de provincies is al meer dan twintig jaar onderwerp van debat. Hoe ziet die toekomst eruit? Daar moet de volgende Vlaamse regering zich over uitspreken.'

Wordt het lege, gele balkon aan het provinciehuis in Leuven het symbool van een uitgekledde provincie?

DE PROVINCE IN DE RAND

Wat zal er met de taken van de provincie in de Rand gebeuren? De provincie is overal en dat blijft zo, volgens de gedeputeerde. 'Zo onderhouden we de waterlopen en investeren we om wateroverlast te vermijden. Zo werken we met de gemeente Sint-Pieters-Leeuw samen om individuele huizen die vaak onderlopen beter te beschermen zonder bijkomende wachtbekkens aan te leggen. En in het kader van ruimtelijke ordening gaan we op zoek naar een evenwichtige aanpak voor het aantal bouwlagen in de regio Halle-Vilvoorde. Landbouw staat onder druk omwille van de zeer hoge grondprijzen, maar tegelijk kan de aanwezigheid van meer dan 1 miljoen consumenten dichtbij in Brussel een vertrekbasis zijn voor korte keten boerderijen.'

En dan heb je nog de investeringen van Vlabinvest – een bevoegdheid van de

Thiéry doet een-tweetje met Raad van Europa

LINKEBEEK De Raad van Europa, het Europese orgaan dat de democratie en de mensenrechten in Europa wil bevorderen, en voor alle duidelijkheid geen instelling is van de Europese Unie, heeft zich opnieuw uitgesproken over taalpolitieke omstandigheden in ons land, meer bepaald in Linkebeek. Twee raadgevers hebben naar eigen zeggen in de faciliteitengemeente een schending vastgesteld van de principes van de lokale democratie. Volgens hen kan het niet dat burgers en verkozenen geen Frans mogen spreken tijdens de gemeenteraad. Pittig detail: Damien Thiéry, die niet benoemd kon worden als burgemeester van Linkebeek omwille van overtredingen op de taalwetgeving, maakt als MR-kamerlid deel uit van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, die deze zaak dus nu heeft onderzocht. Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Liesbeth Homans (N-VA), is niet onder de indruk van het rapport. 'Iedereen moet zich ervan bewust zijn dat onze taalwetgeving één geheel is van doorheen de tijd zorgvuldig opgebouwde evenwichten. De rapporteurs van de Raad van Europa hebben dat duidelijk niet begrepen.' De uitspraken van de Raad van Europa zijn slechts adviserend, maar hebben Franstalige politici in een aantal faciliteitengemeenten wel geïnspireerd. In Linkebeek werd er tijdens de gemeenteraad van oktober een mondje Frans gesproken, onder het goedkeurend oog van de voorzitter van de gemeenteraad... Damien Thiéry. Ook in Sint-Genesius-Rode besloot een gemeenteraadslid van Défi Frans te spreken tijdens de gemeenteraad. Hij werd echter prompt de mond gesnoerd door burgemeester Pierre Rolin. •TD

Nieuw publiek via sociale media

VILVOORDE De nieuwswebsite van de regionale televisiezender RINGtv is vernieuwd. 'Het navigatiesysteem is vereenvoudigd, zodat de digitale kijker voortaan sneller zijn weg vindt naar de laatste nieuwsupdates en uitzendingen', legt hoofdredacteur Dirk De Weert uit. 'Het beeld heeft een wat prominentere rol gekregen op RINGtv.be, waardoor alles een beetje rustiger en frisser oogt. Op die manier hopen we nog meer mensen te kunnen bereiken. Maandelijks krijgen we nu tussen de 100.000 en 140.000 unieke bezoekers over onze digitale vloer. Dat is een enorme stijging in vergelijking met drie jaar geleden, toen we van start gingen met de website.' Het digitale verhaal van RINGtv blijkt ook anderstaligen aan te spreken. Dat is de conclusie van een onderzoek dat de zender liet uitvoeren over de rol die regionale televisie kan spelen bij de integratie van anderstaligen. 'Heel wat anderstaligen blijken kennis te maken met RINGtv via Facebook en onze website. Sociale media zijn een goede laagdrempelige manier om anderstaligen naar onze uitzendingen te doen kijken', aldus De Weert. 'Uit het onderzoek blijkt dat kijken naar regionale televisie enerzijds een hulpmiddel kan zijn om Nederlands te leren en anderzijds een manier om mensen met mekaar te verbinden. Daar willen we op inzetten door te werken aan de inclusie van anderstaligen in onze zender, voor en achter de schermen.' •TD

Onafhankelijke bestuurders gezocht

VLAAMSE RAND In het kader van het decreet deugdelijk bestuur moet vzw 'de Rand' zijn Raad van Bestuur herschikken. Voortaan zal de Raad van Bestuur bestaan uit drie leden voorgedragen door de Vlaamse regering, twee leden door de provincie Vlaams-Brabant, een vertegenwoordiger van elk van de zeven gemeenschapscentra en zes onafhankelijke bestuurders. Naar die laatste zes is vzw 'de Rand' nu op zoek.

Interesse? Meer info vind je op www.derand.be of bij algemeen directeur Eddy Frans, eddy.frans@derand.be

OCMW en gemeente worden één

VLAAMSE RAND Vanaf 2019 moet van de Vlaamse regering de OCMW-werking van de Vlaamse gemeenten geïntegreerd zijn in die van de gemeente. 'Dat houdt in dat de OCMW-raad zal bestaan uit dezelfde mensen als de gemeenteraad en dat het schepencollege het dagelijkse bestuur van het OCMW in handen heeft', legt Peter Hautekiet van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) uit. 'Een heel aantal gemeenten hebben daar intussen al werk van gemaakt. De integratie verloopt op de meeste plaatsen vlot, al hebben veel gemeenten met groeipijnen te maken gehad.' Dat beaamt Paul Defrancq (CD&V), OCMW-voorzitter en schepen van Sociale Zaken in Sint-Pieters-Leeuw. 'Het nieuwe systeem draait goed nu, maar in het begin van het veranderingsproces was het niet altijd makkelijk. Het OCMW en de gemeente hadden een andere organisatiecultuur en dat was aanpassen. Nu dat achter de rug is, merken we dat zaken efficiënter verlopen en dat er qua kosten flink wordt bespaard.' Een integratie van het OCMW in de gemeente staat in de faciliteitengemeenten niet op de agenda. Zij kunnen de oefening niet maken omdat, volgens de Pacificatiewet, de afgevaardigden rechtstreeks worden verkozen. 'Er beweegt dus voorlopig weinig in de faciliteitengemeenten', zegt Pierre Rolin (CDH), burgemeester van Sint-Genesius-Rode. 'De enige verandering is dat er vanaf 2019 voor het OCMW en de gemeente samen maar één secretaris en één ontvanger meer zal zijn. In Rode is dat relatief. Het gaat immers om een uitdoofscenario waarbij een ontvanger of secretaris van OCMW of gemeente die vertrekt of met pensioen gaat niet zal worden vervangen. Alles blijft dus nog een tijdje bij het oude.' Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Liesbeth Homans (N-VA) laat weten dat de Vlaamse en de federale regering samen bekijken of er een manier is om ook in de faciliteitengemeenten tot een geïntegreerd sociaal beleid te komen. • TD

Duurzaam pendelen

VLAAMSE RAND De Vlaamse regering geeft bedrijven die werk maken van duurzaam woon-werkverkeer een financieel duwtje in de rug. Werkgevers en overheden die initiatieven uitwerken om mensen uit hun auto te halen, krijgen steun uit het zogenoemde Pendelfonds. In Vlaams-Brabant gaat het om meer dan een half miljoen euro. 'We investeren in harde argumenten die chauffeurs bekeren tot een van de alternatieven voor de auto', zegt minister van Mobiliteit Ben Weyts (N-VA). Drie bedrijven uit de Vlaamse Rand krijgen een deel van de koek. Deloitte Services & Investments in Zaventem koopt onder meer 7 e-bikes, 200 ploofietsen en bijhorende fietshelmen aan en krijgt daarvoor 200.000 euro uit het Pendelfonds. Het AZ Jan Portaels in Vilvoorde en Caterpillar in Grimbergen halen voor hun project respectievelijk 95.000 euro en 24.000 euro binnen. 'Elk bedrijf kiest een eigen aanpak, maar iedereen heeft hetzelfde doel: het woon-werkverkeer duurzamer maken', stelt de minister. 'Door alternatieven slim te combineren, bereik je jouw werk in veel gevallen sneller en vlotter.' • TD

De vraag naar vliegtuigtechnici is groot. De opleiding in **Zaventem** is volzet. • De beiaard in de basiliek van **Grimbergen** wordt voor eenvoudige deuntjes aangestuurd door een computer. De beiaardier blijft instaan voor de beiaardconcerten. • **Grimbergen** liet meerdere openbare vuilnisbakjes weghalen om sluisstorten tegen te gaan. • In **Grimbergen** zijn er meer dan 2.500 bezwaarschriften binnengekomen tegen de bouw van het Eurostadion op Parking C. Ook de gemeente **Wemmel** diende een bezwaarschrift in. • Om modderstromen en bodemerrosie tijdens hevige regenval tegen te gaan, werden aan een reeks landbouwgronden in de Moortebeekwijk in **Dilbeek** houthakdammen geplaatst. • De werken voor de grondige herinrichting van de dorpskern in **Dilbeek** starten nog dit jaar in de Spanjebergstraat. • De Vlaamse overheid start begin 2019 met de aanleg van een fietssnelweg langs het jaagpad aan het kanaal tussen Halle en Brussel. • Café Combinen in **Sint-Genesius-Rode**, waar je gezellig in het Nederlands kan praten, bestaat tien jaar. • Het gemeentebestuur van **Linkebeek** gaf een negatief advies voor het plaatsen van een 30 meter hoge communicatiepyloon van Infraabel in de Perkstraat. • **Sint-Genesius-Rode** wil gemeenschapsvoorzieningen in het vroegere gebouw van het Gordelsecraat en de Christelijke Mutualiteit. • Na drie jaar sluiting, worden er opnieuw literaire activiteiten georganiseerd in het Herman Teirlinckhuis in **Beersel**. • Brussels Airport in **Zaventem** verwelkomde in

oktober meer dan 2,2 miljoen passagiers, een toename van 8,5% in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. • De inspecteurs van de culinaire gids Michelin kenden het Libanese restaurant Faraya in **Wemmel** het label Bib Gourmand toe. Hiermee is het restaurant de enige nieuwkomer uit onze regio. • Bijna één op vier Vlaams-Brabantse scholieren of 23% spreekt thuis geen Nederlands, zo blijkt uit cijfers van het Vlaams ministerie van Onderwijs. Voor heel Vlaanderen gaat het om 16,5%. • Het oud-gemeentehuis van **Vlezenbeek** moet niet langer een horecazaak worden, maar mag ook een andere bestemming krijgen. • Meer dan 500 jongeren dienden hun kandidatuur voor luchtverkeersleider in, slechts vijftien zullen een opleiding mogen volgen. • In **Meise** is de afgebrante Lotus-site langs de Ossegemstraat verkocht aan een projectontwikkelaar die er een KMO-zone zal realiseren. • Vanaf 25 maart 2018 krijgt de luchthaven in **Zaventem** met Georgian Airways een nieuwe vliegtuigmaatschappij bij. • De Lijn bestelt veertien zogenaamde trambussen, die in de Noordrand zullen worden ingezet. Kostprijs: bijna 12 miljoen euro. • Het viaduct van **Vilvoorde**, dat zijn veertigste verjaardag viert, krijgt er vanaf 2019 in elke richting een rijstrook bij. De pechstrook wordt opgeofferd. • Vanaf mei volgend jaar moeten zeven pop-upbedrijfjes het industrieterrein Buda op de grens van **Vilvoorde**, **Machelen** en Brussel een boost geven. • Kortenberg, Steenokkerzeel, Kampenhout en **Tervuren** stappen naar de rechter om een degelijke spreiding van het vliegtuiglawaaï te eisen. • In het kader van het sociaal en betaalbaar woonbeleid koopt **Overijse** een pand aan de Waverssesteenweg en de Stationsstraat aan. • **Sint-Pieters-Leeuw** plaatste 46 nieuwe bushokjes. • Jeugdhuis De Villa in **Kraainem** maakt een doorstart. • Afvalintercommunale Interza stelde vast dat zowat de helft van de straatvuilnisbakken in **Wezembeek-Oppeem** misbruikt worden als openbare stortplaats voor allerhande afval. • Het kunstgrasveld in **Linkebeek**, waar zowel de voetbal- als hockeyclub op speelt, moet vernieuwd worden. Kostprijs: 600.000 euro. • JH

Voetballen en Nederlands leren

KRAAINEM Drie keer per week komen bij de voetbalclub in Kraainem minderjarige vluchtelingen voetballen. Naast een voetbaltraining krijgen ze ook lessen Nederlands en Frans. 'Ons project loopt nu twee jaar', vertelt Benjamin Renauld van voetbalclub Kraainem. 'Elke week ontvangen we een dertigtal jonge vluchtelingen uit de centra van Sint-Pieters-Woluwe, Rixensart en het Klein Kasteeltje. Zij trainen mee met onze jeugd ploegen. We willen aan hun integratie werken via voetbal, maar ook via taal. Telkens ze komen, krijgen ze voor de training een uurtje Nederlandse of Franse les. Voor onze sessie van vrijdag (18 tot 19 uur) zijn we nog op zoek naar mensen die Nederlands willen geven. Het hoeven zeker geen leerkrachten of ex-leerkrachten te zijn. Het zijn heel praktische lessen, geen grammatica of zo. Wie ons wil helpen, is welkom.' • TD

i Interesse? Contacteer Benjamin Renauld: benjamin_renauld@hotmail.com

Evoluties in de Vlaamse Rand

VLAAMSE RAND De vergrijzing in de Vlaamse Rand is merklijk minder groot dan in de rest van Vlaanderen. Dat is een van de meest opvallende conclusies uit het recentste Cijferboek Vlaamse Rand (2017), de tweejaarlijkse analyse van de Studiedienst van de Vlaamse regering over de regio. 'De bevolking in de Vlaamse Rand is relatief jong, hoewel die van Brussel nog jonger is', vertelt Annelies Jacques van de Studiedienst. 'Opvallend is ook dat 44 procent van de mensen die in 2015 in de Vlaamse Rand zijn komen wonen, afkomstig zijn uit het Brusselse Gewest. Het gaat dan vaak om dertigers en veertigers met kinderen tussen 0 en 10 jaar. Dat verklaart voor een groot deel waarom de Vlaamse Rand minder sterk is vergrijsd.' Naast data over demografie, analyseert het Cijferboek ook gegevens over onder meer onderwijs, cultuur, welzijn, mobiliteit, criminaliteit en economie. 'Op dat laatste vlak valt vooral op dat de economie het in de regio heel goed doet. Er zijn hier heel wat banen voorhanden. Tegelijk blijft de kansarmoede in de Vlaamse Rand toch vrij hoog. Een frappante paradox.' • TD

i Wie meer wil weten, kan het Cijferboek Vlaamse Rand 2017 en het bijbehorende tekstboek downloaden via regionalestatistieken.vlaanderen.be of www.docu.vlaamserand.be

Stukjes Zoniënwood op werelderfgoedlijst

VLAAMSE RAND Enkele delen van het Zoniënwood prijken voortaan op de werelderfgoedlijst van de Unesco. 'Het gaat om vijf stukjes van het woud waar geen enkel beheer meer gebeurt en de biodiversiteit alle kansen krijgt. Twee stukjes liggen in Brussel, twee in Wallonië en één groter in Vlaanderen', legt Patrick Huvenne uit, regiobeheerder voor het Vlaams Gewest. 'In Vlaanderen gaat het om een gebied van zowat 200 hectare dat bekend staat als het Bosreservaat Joseph Zwaenepoel.' De erkenning van zogenoemd natuurlijk werelderfgoed is uniek voor ons land. Alle werelderfgoed in België was tot nog toe door de mens gemaakt en dus cultureel. 'We zijn heel blij met de erkenning', zegt Patrick Huvenne. 'De Unesco zal ons de komende jaren goed in de gaten houden. De organisatie vraagt ons ook om te bekijken hoe we de verschillende stukjes beter met elkaar kunnen verbinden. Dat zullen we zeker onderzoeken.' • TD

50° 54' 36' N
4° 21' 21' E

Voor Tania Neirinckx is het cultureel centrum in Strombeek een plek vol herinneringen. Als jong meisje kon je haar er vaak aantreffen. Ook vandaag maakt ze regelmatig tijd om er naartoe te trekken en verborgen parels te ontdekken.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Dat Neirinckx een band heeft met het cultureel centrum in Strombeek hoeft niet te verwonderen. In haar kindertijd bracht ze er vele uren door in de bibliotheek, waar haar vader bibliothecaris was. 'Hoeveel boeken over Tiny of Claudia zou ik op deze plek niet hebben gelezen? In hun verhalen herkende ik mezelf. Van jongs af aan waren boeken goed gezelschap.'

TROUWE VRIENDEN

'Boeken zijn nog steeds mijn vrienden. Waarschijnlijk komt dit omdat ik als enig kind ben opgegroeid en mijn gevoel van alleen zijn al lezend heb leren doorbreken.' Haar liefde voor boeken heeft de tijd getrotseerd. Interessante boeken en dvd's op de kop tikken, blijft een van haar favoriete bezigheden waarvoor ze graag naar het cultureel centrum trekt. Onlangs nog deed ze er een ontdekking. 'Ken je het boek *De filosoof en de wolf* van Mark Rowlands? Deze Engelse auteur beschrijft

zijn relatie met de wolf Brenin waarmee hij tien jaar samenleeft. Hoe meer hij vertrouwd wordt met het gedrag van Brenin, hoe beter hij zichzelf en de wereld rondom hem gaat begrijpen.' Op vrijdag is het niet de cultuur, maar de natuur die Neirinckx naar het cultureel centrum brengt. 'Vrijdagavond is het tijd voor Boeren & Buren. Dan kan je op het plein voor het cultureel centrum groenten en fruit rechtstreeks van de boer kopen. Verser kan niet. Daarenboven kan je er een babbeltje slaan met de boer die je groenten heeft geteeld. Heel aangenaam vind ik dat.'

HAIKUMOMENT

Dit jaar wordt ze vijftig. Als ze terugblijkt op de bijzondere momenten in haar leven, dan speelt het cultureel centrum van Strombeek regelmatig een belangrijke rol. Het is de plek waar ze geleerd heeft hoe je via een boek in het universum van de andere kan stappen en daarin helemaal kan opgaan. Maar het is ook de plek waar de wereld voor haar opening. 'Ik herinner me nog dat mijn vader er een poëziefestival organiseerde en mij voorstelde aan Johan Anthierens en Paul Snoek en ik een handtekening van hen kreeg. Als jong, verlegen meisje maakt zo iets indruk.' Haar vader schrijft zelf poëzie en verhalen. 'Of ik mij ook aan het schrijven van gedichten waag? Het gebeurt wel eens dat ik mijn gedachten en gevoelens in enkele tekens probeer vast te leggen. Nog niet zolang geleden deed ik het naar aanleiding van een mooi moment dat ik tijdens het gekende fileleed op de ring meemaakte. Het was een regenachtige dag en het was aanschuiven. Plots zag ik te midden van die zee aan staal en metaal een regenboog opduiken. Dat moment heb ik in een haiku proberen te vangen: *Snoepjesboog breekt door grauwe regensluiers en stalen autozee.*'

Els en Monika Van Lierde

De band tussen zussen

Monika Van Lierde (r.):
'Je moet leren je personage
aan en uit te klikken.'

De zussen Monika en Els Van Lierde kozen allebei voor een job in de tv-wereld. Monika komt elke weekdag de huiskamers binnen in de rol van dokter Ann bij *Thuis*. Els blijft liever achter de schermen. Ze is visagiste bij programma's zoals *Tegen de sterren op*. 'Ruilen van job? Oh nee, nooit!'

TEKST Ines Minten • FOTO Filip Claessens

Onze ouders hadden geen auto, maar toch gingen we elke zomer op reis', vertelt Monika Van Lierde. 'Ik snap nog altijd niet hoe ze het voor elkaar kregen: met vier kinderen en al die bagage de trein op, richting Spanje. Op een keer moesten we in Parijs uren wachten op onze aansluiting naar het zuiden. Moe en pa vonden er niet beter op dan met het hele gevolg naar het Louvre te trekken.' Gekkenwerk was het, maar het bezoek heeft indruk gemaakt. De actrice herinnert zich haarscherp hoe ze als jong kind voor de Mona Lisa stond. 'Het schilderij fascineerde me, maar vooral ook de massa die ernaar kwam kijken. Het moest wel iets belangrijks zijn... Dat is mijn allereerste culturele herinnering.' Kunst en cultuur waren – op zijn minst op de achtergrond – altijd aanwezig. Er waren veel kunstboeken in huis, de muren hingen vol schilderijen, er stond muziek op. Els Van Lierde: 'Onze ouders luisterden veel naar klassieke muziek en kleinkunst. Ze hadden geen grote platencollectie, maar toch.' 'Toon Hermans, Liesbeth List, ...', vult Monika aan. 'En elk jaar volgden ze de Koningin Elisabethwedstrijd van begin tot eind op tv. Er was dus altijd cultuur in huis, maar het was niet zo dat we van het ene toneelstuk naar de volgende opera werden gesleept.'

DE JUISTE KEUZES

Hun oudere broer Wouter trok naar de toneelschool en richtte nadien het komische gezelschap De Schedelgeboorten op. Enkele jaren later volgde Monika zijn voorbeeld. 'Ik heb eerst normaalschool gedaan, omdat ik op achttien nog niet naar het Conservatorium durfde. Op de allerlaatste inschrijvingsdag is het de lerarenopleiding geworden. Spijt heb ik niet hoor, ik heb er een fantastische tijd beleefd, maar ik besefte al snel dat ik een loopbaan voor de klas niet zag zitten. Zodra ik mijn diploma op zak had, ben ik naar de toneelschool gegaan.'

Els: 'We mochten van onze ouders doen wat we wilden, maar als we iets kozen, moesten we het goed doen. Ik weet niet of het ooit zo letterlijk is uitgesproken, maar dat gevoel had ik heel sterk.' Zij, drie jaar ouder dan Monika, vond haar draai niet in het middelbaar onderwijs. 'Ik deed Wetenschappelijke B en die richting zei me niets. Op een dag kwam mijn vader met een boek vol studierichtingen aandragen. *Blader er eens door*, zei hij. En zo ben ik bij schoonheidszorg terechtgekomen. Poedertjes en potjes, dat leek me wel iets. Het was een nieuwe afdeling, we zaten maar met twaalf leerlingen in de klas. Heel plezant. Toch zot eigenlijk, hoe je ertoe komt om op het juiste moment de goede beslissingen in je leven te nemen.' Ze volgde een zevende jaar make-up en een extra opleiding haartooi. 'Vervolgens heb ik drie jaar als kapster in een salon gewerkt, tot ik vernam dat ze bij de VRT visagisten zochten. Ik ben een test gaan doen en het staat me voor dat ik toen onmiddellijk mocht beginnen. Je pakte je koffertje en *hup!* je moest je plan trekken. Er was niets van ondersteuning, je moest gewoon doen.' Ze liep acteur Chris Van den Durpel tegen het lijf en ging met hem in zee voor de creatie van zijn typetjes. Kamiel Spiessens, Jimmy B., Firmin Crets, ... 'Met beperkte middelen en beperkte tijd hebben we veel kunnen doen. Ik heb er ontzettend veel geleerd. Dat heb je natuurlijk, als je met zo'n fantastische acteur kunt samenwerken', vindt Els. 'We ontwikkelden de typetjes samen. Chris kwam met een idee en dan gingen we aan de babbel: hoe spreekt hij, uit welk milieu komt hij, hoe ziet

hij eruit?' Monika: 'Dan kwam er een pruik bij kijken, en keurde Els die af: te veel krullen! De verkeerde snor! Voor mij zouden die dingen al lang goed zijn, maar jij ziet altijd heel precies wat een personage nodig heeft, hè?'

'Je moet er vooral voor zorgen dat de juiste lijnen erin zitten. Zeker bij een programma als *Tegen de sterren op* is dat cruciaal. Je kunt van een acteur geen exacte kopie maken van de persoon die hij imiteert. Anders begin je met valse neuzen en maskers; dat kan, maar het is een heel andere stiel, geen schmink meer. Wat wij doen, is een illusie opwekken.'

Beide zussen geven dus personages vorm. De ene doet het met pruiken en make-up, de ander via spel en inleving. 'Het creatieve aspect is bij jou toch meer uitgesproken', vindt Monika. 'Ik heb geen inbreng in de scenario's, ik voer mijn personage alleen uit.'

'Goh ja, bij mij hangt het ook af van programma tot programma, hoor. Bij Chris was ik vanaf het begin bij het creatieproces betrokken, maar bij *Tegen de sterren op* of een serie als *Salamander* is dat niet.'

TUSSEN ACTIE EN CUT

Monika Van Lierde werkt intussen meer dan twintig jaar voor Thuis. Haar personage, dokter Ann De Decker, is nauwelijks uit de één-serie weg te denken. 'Ik ben nog altijd fan', zegt Els. 'Als ik thuis ben, kijk ik naar Thuis, samen met mijn dochters. En net zoals in elke huiskamer, geven we voluit commentaar op wat er allemaal gebeurt: *Oh, nee, wat doet tante Monika nu!?*'

'Het gebeurt dat Leah Thys, die de moeder van Ann speelt, en ik 's morgens om 7 uur als eersten in de schminkstoel zitten. Dan zeg ik al eens: *Komaan, Leah'tje, we mogen weer eens ruzie maken!* Als je elke dag een personage speelt, moet je er wat afstand van kunnen nemen. Maar tussen 'actie' en 'cut' ga ik er wel vol voor, ook al vindt Monika wat Ann zegt of doet heel erg fout. Tijdens de opnames moet je erin geloven, want anders heeft het geen zin, dan kun je er beter mee stoppen. Soms roep ik na zo'n scène direct uit: *Jezus zeg! Ze heeft weer haar kuren, die Ann!* En dan moet heel de ploeg lachen, natuurlijk. Ik heb het nodig om tus-

DE

DAS BAND ZWISCHEN SCHWESTERN

„Bevor wir zum Schauspielern kommen, sage ich schon einmal zu meiner TV-Mutter: Los, kleine Leah, wir dürfen uns mal wieder streiten! Zwischen ‚Action‘ und ‚Cut‘ lege ich voll los, danach aber muss man Abstand zu seiner Rolle gewinnen.“ Das Wort hat Schauspielerin Monika Van Lierde, alias Doktor Ann aus der Fernseh-Soap *Thuis*. Ihre Schwester Els bleibt lieber hinter den Kulissen. Sie ist Visagistin bei Programmen wie *Tegen de sterren op* und hat die Typen von Chris Van den Durpel mit geschaffen. „Den Job wechseln? Oh nein, niemals!“ Die Schwestern liegen drei Jahre auseinander. Sie haben eine unbesorgte Kindheit in Zellik verbracht, auch wenn schon einmal die Frage aufgekomen war, einen eisernen Vorhang in ihrem gemeinsamen Zimmer anzubringen. „Ich hatte eine Reportage über Osteuropa gesehen, und ein solcher Vorhang schien mir ganz praktisch, um ihn zwischen uns in unser Schlafzimmer zu hängen“, lacht Monika. „Heute verstehen wir uns sehr gut, auf jeden Fall!“, versichert Els. Die zwei Schwestern wohnen in Wemmel und statten einander regelmäßige Besuche ab.

sen de opnames door even onnozel te kunnen doen. Als je een aantal weenscènes moet spelen, moet je er nadien uit kunnen stappen. Zonder relativeringsvermogen worden zulke scènes slopend. Ze vragen veel energie en discipline.'

Els: 'Moeilijk hoor. Dat tempo ook!'

'Het tempo ligt inderdaad heel hoog bij een dagelijkse soap. We draaien bijna een volledige aflevering per dag, inclusief tekstrepetitie, technische repetitie en opname. Je moet dus wel leren om je personage aan en uit te klikken.'

'Dat is training.'

'Training en vertrouwen: ik ken de ploeg heel goed en door het vertrouwen dat ik van de ploeg krijg, krijg ik ook vertrouwen in mezelf. Ik merk het verschil als ik ergens anders een gastrol speel. Dan heb ik veel minder tekst, maar ben ik toch extra zenuwachtig. Dat maakt lang voor eenzelfde serie werken ook wel comfortabel, natuurlijk.'

'Toch zou ik je graag nog een keer in een andere rol zien', zegt Els. 'Gewoon, omdat ik weet dat je nog heel veel andere personages zou kunnen spelen.' ▶

Els Van Lierde (l.): 'Monika was de meid. Ze mocht mij en mijn vriendinnen water en koekjes brengen.'

▶ RUILEN?

Zouden ze hun jobs ooit willen ruilen? Monika visagiste en Els actrice? 'Ik niet, nee, vreselijk!' roept Els onmiddellijk uit. 'Ik zou het niet durven. Ik spreek trouwens niet goed genoeg om te acteren. Ik neem van elke acteur die ik tegenkom een accent over. Chris wees me daar vroeger altijd op: *Maar allez, Els, waar heb je die uitdrukking nu weervandaan?*'

'Ik zou het geduld niet hebben om heel de tijd aan andere mensen te prutsen. Ik kan er wel van genieten als ik eens rustig in de schminkstoel zit, wat meestal niet het geval is, want ik zorg zelf gewoonlijk voor het nodige lawaai bij de make-up. Maar het zelf doen? Niks voor mij! De schminksters zijn ook vaak de eerste mensen die je 's morgens tegenkomt. Ze krijgen van iedereen te horen hoe slecht of goed de nacht is geweest. Die mensen krijgen een stukje gezaag over zich hoor', lacht Monika.

'Dat betekent dat we allebei onze job goed gekozen hebben, niet?'

HET IJZEREN GORDIJN

De zussen schelen drie jaar. Monika was het kleine zusje. 'En dat ben ik voor mijn twee zussen en broer gebleven tot ik een jaar of twintig was', lacht ze. 'Als Els en ik samen speelden, mocht ik altijd het slaafje zijn.'

'Monika was de meid', beaamt Els. 'Ze mocht mij en mijn vriendinnen altijd water en koekjes brengen.' Bij het huis in Zellik, waar de zussen zijn opgegroeid, hoorde een tuin met een tuinhuis. 'Voor ons was dat een kasteel', vertelt Monika. 'En wanneer Els en haar vriendinnen erin zaten te spelen, ging ik elke keer aan de deur vragen of ik mocht meedoen. Ik was dolblij als ze toestemden, zelfs al mocht ik het huisje niet in en deed ik niets anders dan heen en weer rennen om

allerlei voor hen te gaan halen. Het ergste van al is, dat mijn vriendinnetje en ik precies hetzelfde spel speelden met haar kleintjes ...'

Zolang hun oudere zus en broer thuis woonden, deelden de twee jongste telgen van het gezin een kamer. Het was een ruime, toffe kamer, vertellen ze, waarin ze elk zo'n beetje hun eigen territorium hadden. 'Het was vaak erg gezellig, want we babbelden voor het slapengaan altijd nog wat', vertelt Els. Toch leek een eigen kamer hen een bijzonder aantrekkelijk idee. 'Jij wriemelde veel in je bed, dus ik siste vaak dat je moest stilliggen.' En een anekdote die haast elk familiefeest haalt, is

**De zussen komen veel
over de vloer bij elkaar.
'Dan is het tateren en tateren.'**

die waarin Monika op heel jonge leeftijd vertelt wat zij zou doen als ze de Lotto won. 'Ik wou twee dingen', haalt ze aan. 'Een kleuren-tv-televisie met alle posten. Tot dan hadden we immers alleen een zwart-witexemplaar met een antenne, dus we konden alleen maar naar BRT en RTB kijken. Ten tweede wilde ik een ijzeren gordijn. Ik had een reportage gezien over Oost-Europa, en zo'n gordijn leek me handig om tussen ons te hangen in onze slaapkamer.'

Als er één woord is dat ze allebei graag op hun jeugd jaren plakken, is het *zorgeloos*. De wijk waar ze woonden, telde veel gezinnen met jonge kinderen. Monika: 'We speelden veel op straat en in het bos. We hadden zo'n minibos met maar enkele bomen, maar het was er fantastisch. Ik herinner me ook sessies 'schipper

mag ik overvaren' met de hele bende of verstopperje met heel de wijk als verstopperrein. Het was de complete vrijheid. Als de straatverlichting 's avonds aansprong, wisten we dat we naar huis moesten gaan. Dus nee: ik heb geen trauma's overgehouden aan Els', lacht ze. 'Ik denk dat het leeftijdsverschil ons soms wat parten speelde. Toen we eenmaal volwassen waren, is dat stilaan uitgevlakt. En nu klikt het echt supergoed tussen ons.'

VLUCHTROUTE WEMMEL

Ze wonen allebei al jaren in Wemmel. 'Wemmel is tof', vindt Els. 'Nog vrij groen, niet helemaal volgebouwd, en zeker hier in de straten rond de kerk heerst nog een echt dorpsgevoel.' Monika: 'Ik woon hier ook graag. Wij wandelen met ons gezin vaak van Wemmel naar Ossel. Die route combineert het beste van de regio: je komt op heel mooie, kleine paadjes, waar het heel rustig is. In de verte zie je Brussel liggen. Je hebt in Wemmel twee vluchtmogelijkheden bij de hand: je kunt naar de koeien of naar de stad. Ik heb beide nodig.'

Doordat de zussen zo dicht bij elkaar wonen, zien ze elkaar vaker dan hun andere zus en broer. 'Het maakt onze band extra stevig', vindt Monika. 'We doen geregeld aan *speeddating*. Dan springen we even bij elkaar binnen.'

'Ik blijf niet lang, hoor!'

'En dan is het direct tateren en kunnen we er weer even tegen, hè?'

Een zus is iets anders dan een vriendin, vinden ze. Doordat je in hetzelfde gezin bent opgegroeid, heb je vanzelf een band die je met vrienden niet kunt hebben. 'Er zijn dingen die je niet aan elkaar hoeft uit te leggen, omdat je ze samen hebt meegemaakt. Zelfs al herinner je je bepaalde gebeurtenissen helemaal anders, er is een basis die je alleen met familie kunt hebben.'

Weerman Frank Deboosere pendelt dagelijks met de fiets vanuit de Vlaamse Rand naar zijn werk op de VRT. Enkele dappere sportievelingen doen het hem na. Wat bezielt hen? En waaraan denken ze tijdens hun tocht?

Ken Van de Steene fietst dagelijks van Merelbeke naar Schaarbeek.

AANTAL KM / DAG

57 km × 2

GEMIDDELDE SNELHEID

25 km/u

TIJD

2 uur 20 min heen,
2 uur 20 min terug

ROUTE

Merelbeke - Aalst - Schaarbeek

En nog een kilometer

Ken Van de Steene is zonder enige twijfel de koning van de fietspendelaars. Elke dag legt hij een tocht af van 114 km. Dat komt neer op zo'n twintigduizend kilometer per jaar.

TEKST Tine Maenhout • FOTO Filip Claessens

Ja, het is ver, maar ik leg het traject Merelbeke-Schaarbeek veel liever op eigen kracht af dan met het openbaar vervoer of de auto. Ik doe er momenteel iets langer over dan dat ik met de trein pendel, maar ik heb elke dag goed gesport. Vroeger speelde ik volleybal op hoog niveau, nu haal ik dezelfde conditie door naar het werk te fietsen en ik kan 's avonds bij mijn gezin zijn. Onlangs kreeg ik de kans om een week met een elektrische fiets te pendelen. Daar zou ik wel in willen investeren, want mijn reistijd verkorte aanzienlijk. Hij werd even lang als de reistijd met de trein. Interessant.'

EENDJES

Voorlopig gaat Van de Steene zijn wekker 's morgens nog om 5:30 uur af. 'De avond voordien zet ik alles klaar om direct te kunnen vertrekken. Ik sta op, spring in mijn kleren, drink een glas melk en ik ben weg. Als ik het zo niet doe, verlies ik de moed en neem ik de trein. Onderweg heb ik ruim de tijd om na te denken over de dag die voor me ligt; op de terugrit kan ik rustig mijn dag verwerken. 's Avonds fiets ik tot in Denderleeuw in het gezelschap van een collega met wie het leuk

praten is. Daarnaast luister ik naar de radio. Zonder de nieuwsuitzendingen en actualiteitsprogramma's zou ik het niet volhouden om dagelijks zoveel kilometers weg te trappen. Gelukkig kan ik op een veilige manier de actualiteit volgen en ben ik volledig op de hoogte van wat er in de wereld gebeurt.'

'Ik heb al verschillende trajecten uitgetest en mijn route geperfectioneerd. In het begin volgde ik de steenwegen via Asse en Zellik, vandaag rijd ik vanaf Aalst een stuk langs de Dender naar Ternat. Er zijn mooiere routes, maar die zijn langer, en 114 km per dag is ruim voldoende', lacht Van de Steene. 'Tussen Aalst en Liedekerke kan ik 8 km genieten van de rust en schoonheid die de Dender uitstraalt, zeker wanneer ik in de lente de zon zie opkomen en de kleine eendjes langs de kant staan te kwaken. Dan zie ik de auto's soms onder me in de file staan en dan besef ik hoe waardevol de frisse lucht en het mooie zicht is.'

EXTERNE STIMULANS

Van de Steene vertelt dat zijn werkgever, de Christelijke Mutualiteiten, zijn werknemers stimuleert om de auto te laten staan. De organisatie investeert in infrastructuur,

zoals een goede fietsstalling voorzien van laadpunten voor elektrische fietsen. Er zijn kleedkamers en douches. Onlangs werd er ook een mobiliteitscoördinator aangesteld om alternatieve vervoersmethoden te promoten. 'Dat is positief. Het fietspendelen wint aan populariteit. Er is ook een mobiliteitsbudget beschikbaar voor wie alternatief vervoer gebruikt. Per gefietste kilometer krijgen wij 23 cent. Per maand verdien ik ongeveer vierhonderd euro met de fiets. Dat maakt het de moeite waard, het is de wortel die voor mijn neus hangt. Zonder die stimulans zou ik het eerlijk gezegd niet volhouden.'

Van de Steene werd een keer aangerezen. De schade was beperkt, maar sindsdien is hij op zijn hoede. 'Ik maak veel oogcontact met de automobilisten en ik heb geleerd om assertief te rijden. Fietspendelen moet je leren, maar ik trek stilaan mijn plan op een fietsautostrade, op hobbelige fietspaden en in de grootstad. Binnenkort ben ik een echte professional. Er is zelfs een bedrijf dat mij, omwille van het aantal kilometers dat ik dagelijks afleg, wil sponsoren met goede fietskledij. Dat is mooi meegenomen.'

Nat en veilig tussen de dijken

De jongste jaren heeft Vlaanderen veel geïnvesteerd in overstromingsgebieden langs grote rivieren. Na vijf jaar van intense infrastructuurwerken is het gebied tussen de Dijle en de Leuvense Vaart aan het Zennegat helemaal klaar.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Daarmee is dit grensgebied tussen Mechelen en Willebroek een indrukwekkend natuurgebied rijker. Wandelaars, fietsers en natuurliefhebbers, ga een kijkje nemen, je zult niet teleurgesteld worden. Het gaat om een volledig ingericht *gereduceerd getijdengebied* van 65 ha, met een heuse wandel- en fietsringdijk eromheen. Het is het eerste van vier zulke gebieden aan de Dijlemonding en het resultaat is werkelijk indrukwekkend. Waar vroeger het kleinschalige natuurgebied Oude Dijlearm lag, is nu een grote sluis gebouwd die het Dijlewater bij elke vloed deels in het gebied laat lopen. Dat stroomt er bij eb weer uit richting rivier. Het niveauverschil

tussen eb en vloed bedraagt hier ongeveer vijf meter, bijzonder hoog naar Vlaamse normen.

MOZAÏEK

Het levert indrukwekkende plaatjes op en het creëert een bijzonder slikken- en schorrengebied met zoet water. Daar vind je nu al een schare aan watervogels en steltlopers, te midden een opvallend open zone met een mozaïekvegetatie van ruige en schrale planten. De hele zone wordt doorkruist met allerlei grachten, poelen en afvoerkanaaltjes, doorspekt met wat drogere, hoger gelegen zones. Vanaf de hooggelegen ringdijk heb je een magnifiek overzicht en kun je met de verrekijker de honderden tot duizenden vogels bekijken. Ganzen, eenden en steltlopers vormen de hoofdmoot, maar er zitten gegarandeerd meer zang- en roofvogels dan je op het eerste zou denken. Op de achtergrond zie je nog net de contouren van de Sint-Romboutstoren, mocht je vergeten zijn dat je in de buurt van Mechelen bent. Dit doet denken aan de vele *wetlands* in Nederland, maar je zit wel degelijk in Vlaanderen.

Bij stormtij loopt het water over een afstand van anderhalve kilometer (!) over de verlaagde wandeldijk. Dat gebeurde voor het eerst in januari dit jaar. We weten nu dat het volledige systeem werkt om Mechelen te vrijwaren van overstromingen. Het overtollige water komt in het overstromingsgebied terecht, waardoor de stad droge voeten houdt. Op die manier krijgt het fameuze Sigmaphan, een antwoord op de zware overstromingen van 1976, steeds meer vorm. Tegen 2030 is het volledig afgewerkt en zal de veiligheid en natuurlijkheid in de buurt van de grote rivieren er een pak beter uitzien. En... bijna overal komt de zachte recreant goed aan zijn trekken.

SPIEGELBEELD

Als je nu denkt dat het Zennegat daarmee al zijn troeven op tafel heeft gelegd, heb je het goed mis. Want tussen de Leuvense Vaart

Tom Serkeyn is journalist bij RINGtv en violist bij de Vilvoordse muziekgroep Zakdoek. Hij is geboren in Brussel en woont in Peutie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Fatima Ualgasi, Joris Hintjens, en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

en de Zenne heb je als het ware een spiegelbeeld van het overstromingsgebied tussen Vaart en Dijle, met opnieuw gigantisch veel natuur. Alleen ziet die er helemaal anders uit. Omdat de Zenne niet voor overstromingsgevaar zorgt, is er geen overstromingsgebied. Hier gaat het om *verbossende*, natte tot vochtige weidebeemden die je vanaf de Zennedijk helemaal kunt overzien. In het zuiden van die zone liggen enkele bijzonder mooie dotterhooilanden waar je via een leuk paadje langsloopt. In deze periode van het jaar zijn ze misschien niet speciaal mooi, maar in de vroege lente zien de kort gemaaide graslanden botergeel van de dotterbloemen. Iets later nemen de lichtpaarse tinten van de pinksterbloemen en de roze fijnslippige bloemen van de echte koekoeksbloem het over. Daarrond gaan de moerasbossen hun gang en wedijveren populieren en wilgen om het beste plekje. De ruige onderbegroeiing van vlier en zwarte els is indrukwekkend. Het aantal kleine zangvogeltjes eveneens. Als je verder gaat, kom je uit op de vaartoever vanwaar je helemaal terugloopt naar de sluis op het kanaal. Aan de overkant liggen de vele woonboten in alle kleuren en maten te wachten op een schaarse uitvaart.

INNERLIJKE MENS

Bij dat alles hoort, naar goede Vlaamse gewoonte, een café. Echte liefhebbers zakken speciaal naar hier af voor het bijzonder gelegen en supergezellige café *Zennegat 13*. Zo bruin bakken ze het nergens, wees daar maar zeker van. Kijk maar eens op: www.zennegat13.be. Vanaf het Zennegat kan je makkelijk naar de Rupel en de Schelde fietsen, maar ook naar Hombeek en verder tot Epegem, waar vanaf de lente volgend jaar alweer een stukje Sigmagebied wordt ingericht in het natuurgebied Dorent. Dat wordt een reserve-overstromingsgebied om de dorpen Epegem en Weerde te beschermen tegen wateroverlast bij hevige regenval.

In 2030, dat is over een goede twaalf jaar, zal de bevolking van de Vlaamse Rand met 10,5 procent toegenomen zijn. Dan zitten we hier met 461.259 op een kluitje. En ik kan het weten, want ik heb het vorige maand gelezen in RandKrant, die de cijfers dan weer haalde bij de Studiedienst van de Vlaamse regering, en die liegt niet. In Machelen en Vilvoorde ligt het groeitempo het hoogst: volgens de cijfers van de Vlaamse overheid zal de bevolking van Machelen in 2030 gestegen zijn met 21,3 procent, in Vilvoorde met maar liefst 25,3 procent. In 2014 telde de parel van de Zennevallei 41.843 inwoners, dat zouden er 52.465 worden in 2030. Als ik door de keurig heringerichte winkelstraten van Vilvoorde kuier, heb ik moeite om dat te geloven. Die zijn onderhevig aan woestijnvorming, een onrustwekkend aantal handelspanden staat leeg en om de haverklap sluit alweer een zaak de deuren. Desalniettemin dikt de bevolking sneller aan dan dat de poolkappen afsmelten. Waar doen al die 'oude' en 'nieuwe' Vilvoordenaars dan hun boodschappen? Niet bij Uplace, want de bouw daarvan houdt gelijke tred met die van het Eurostadion. In Brussel dan? Mechelen? Wie weet zelfs in Wijnegem Shopping? Of online misschien? Geloof me, als je in de Rand wil genieten van een rustige wandeling hoeft je niet perse door de bossen van Groenendaal te dwalen of over de Brabantse Kouters te struinen, loop gewoon eens door de Leuvensestraat in Vilvoorde.

Maar goed, de cijfers van de Vlaamse Studiedienst zijn er nu eenmaal. Het gaat natuurlijk om prognoses. Als de kerncentrale van Doel ontploft, de Derde Wereldoorlog uitbreekt of een meteoriet op Brussel inslaat, dan kloppen de gegevens natuurlijk niet meer, maar laten we ervan uitgaan dat voorlopig alles zijn gangetje zal gaan.

Ik denk dat deze cijfers alleen maar bevestigen wat iedereen, die al een poosje in de Rand woont en niet blind is, al lang weet: behalve in de Leuvensestraat in Vilvoorde wordt het gezellig druk in de Rand, voor sommigen wellicht té gezellig. Waar gaan al die mensen wonen? Waar gaan hun kinderen schoollopen? Welke impact gaat die bevolkingsaan groei hebben op de mobiliteit? Hoe groen en Vlaams zijn die nieuwkomers? Doemdenkers spreken van quasi 'onoverkomelijke problemen', de meer positief ingestelden hebben het over 'grote uitdagingen'.

En ja, we zullen de handschoenen moeten opnemen, want wat hebben we eraan om in een kramp te schieten en de toekomst met angst tegemoet te zien? We kunnen niet anders dan de uitdagingen aangaan. De vraag is niet of we met meer gaan zijn, de vraag is hoe we dat gaan 'schaffen'. We zullen ongetwijfeld te kampen krijgen met groeipijnen, maar dat leed kan verzacht worden met geld, veel geld. Investeren is de enige boodschap, de Vlaamse regering zal met een bom duiten op de proppen moeten komen. Het Toekomstforum van de burgemeesters van het arrondissement speelt daarom met het idee om niet alleen Vilvoorde maar de volledige Rand te erkennen als centrumstad zodat de koe daadkrachtig bij de horens kan worden gepakt.

Ik probeer alvast hoopvol gestemd te blijven over de snelle toename van de bevolking in onze regio. 'Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen', klonk de positieve boodschap van Th   Lau zaliger. Vervang wereld door de Rand en we hebben een regionale hymne. Of verkies jij een hit van de onvolprezen Jimmy Frey? Die wist in 1970 al wat ons te wachten stond en zong daarom vrolijk 'Duw een beetje, er kan nog eentje bij.'

TEKST Tom Serkeyn • FOTO Filip Claessens

Meer treinen in de Rand

Het nieuwe vervoersplan van de NMBS zorgt vanaf 10 december voor extra treinen in de Rand. De frequentie op verschillende lijnen van het zogenaamde S-net wordt verhoogd. **TEKST** Luc Vanheerentals • **FOTO** Filip Claessens

Sinds december 2015 noemt de NMBS de treinverbindingen in een straal van 30 km rond Brussel het S-net. De S staat voor (voor)stedelijk, stad en suburbain in het Frans. Dit S-net bestaat momenteel uit twaalf voorstadlijnen, goed voor 143 stations en 700 treinen op een werkdag. De NMBS-stations worden uitgebreid

tot knooppunten waar je in vele gevallen vlot zou moeten kunnen overstappen op metro, tram en bus. Naar analogie met de City Pass in Antwerpen en Gent bereiden de vervoersmaatschappijen in Brussel en de Rand een tariefintegratie voor.

De S-treinen rijden op het Gewestelijk ExpresNet (GEN). Een belangrijke mijlpaal was de opening in april 2016 van de Schuman-Josaphattunnel. Deze tunnel van 1.250 meter verbindt de spoorlijnen 161 (Brussel-Ottignies) en 26 (het oostelijk ringspoor rond Brussel dat Schaarbeek met Halle verbindt). Hierdoor werden enkele nieuwe treinverbindingen mogelijk, zoals een rechtstreekse trein tussen de luchthaven en de Europese wijk. De tunnel biedt ook een oplossing voor de

capaciteitsproblemen waarmee het Brusselse spoorwegennet kampt.

DE LAATSTE ZWARE LOODJES

Hoe zit het met de aanleg van het GEN dat vijf spoorlijnen van en naar Brussel van twee op vier sporen wil brengen? De lijn Brussel-Halle was in december 1997 als eerste klaar. In december 2006 volgde Brussel-Leuven. Op de lijn 50A Brussel-Denderleeuw werden in 2016 twee nieuwe sporen in gebruik genomen en gingen de moderniseringswerken aan de twee bestaande van start. Eind 2018 zullen alle vier sporen operationeel zijn. In Wallonië liggen de werken aan de lijnen 161 Brussel-Ottignies en 124 Brussel-Nijvel echter al een tweetal jaren stil door problemen met de financiering en de vergunningen. De werken aan lijn 161 zijn voor 90 procent klaar. Voor lijn 124 is dat slechts 30 procent. 'We vermoeden dat de werken begin 2018 opnieuw kunnen starten. Eerst moeten de gewesten de onderhandelingen afronden over de verdeling van het extra miljard euro dat federaal minister voor Mobiliteit François Bellot (MR) heeft toegezegd', zegt Frédéric Petit van Infrabel.

VAN TWEE NAAR VIER SPOREN

Met vier sporen op deze verbindingen kunnen de snelle IC-treinen en de voorstadtreinen gescheiden rijden. Dit biedt mogelijkheden om het treinaanbod uit te breiden. 'Met de twee sporen tussen Leuven en Brussel

EN

MORE TRAINS FOR THE RAND

S-net, or (Sub) Urban net, is the name the NMBS (Belgian National Railway Company) has assigned to rail links in a 30-km radius around Brussels. Launched in December 2015, S-net currently has 12 suburban lines, serving 143 stations and carrying 700 trains every day of the week. Under the NMBS's new transport plan, the Rand will be provided with

additional trains starting from 10 December. Passenger train frequency on the S-net's different lines is being increased, while the Brussels Regional Express Network (GEN) is being expanded. Various lines have been extended from two to four tracks. Major delays are being experienced on lines to Wallonia owing to funding and licensing problems.

MIDDENIN

Rood Klooster

Leefmilieu Brussel vroeg me een paar maanden geleden een tekst te schrijven over enkele belangrijke soorten van die onwaarschijnlijk mooie site van het Rood Klooster in Oudergem, zodat de mensen zich daar iets bij kunnen voorstellen of er actief naar op zoek gaan. Na mijn persoonlijke

speurtocht moest ik opnieuw constateren wat een geweldig gebied dit toch is!

De site is één van de zes officiële toegangspoorten tot het Zoniënwoud, heeft een lange geschiedenis van inmiddels bijna duizend jaar en is een paar jaar geleden volledig in zijn oude glorie hersteld. De menge-

CONCREET

Op wekdagen rijden er op de lijn S4 Aalst-Vilvoorde vanaf 10 december de hele dag treinen tussen Merode (Etterbeek) en Vilvoorde (momenteel enkel tijdens piekuren). De treinen op de lijn S6 Aalst-Geraardsbergen-Schaarbeek en S5 Geraardsbergen-Brussel-Mechelen zullen de hele dag doorrijden tot respectievelijk Aalst en Edingen (nu stoppen ze tijdens daluren in Geraardsbergen en Halle). Op zaterdag zullen de treinen op de lijn S1 Nijvel-Brussel-Vilvoorde-Antwerpen en S2 's Gravenbrakel-Halle-Brussel-Leuven om de 30 minuten rijden in plaats van om het uur. Op de lijn S5 zal tussen Edingen en Mechelen het hele weekend worden gereden waardoor de stations van Beersel en Huizingen voortaan ook op zaterdag en zondag een treinaanbod krijgen.

was vroeger enkel één voorstadtrein per uur mogelijk. Door de uitbreiding is het nu op werkdagen mogelijk elk kwartier een snelle IC-trein te laten rijden en om het half uur een voorstadtrein. De vier sporen tussen Leuven en Brussel zijn ook essentieel om rechtstreekse treinen te kunnen inleggen tussen Leuven en de luchthaven', zegt Guy Dierickx van de NMBS. De vier sporen tussen Brussel en Halle zijn cruciaal voor de hogesnelheidstreinen naar Frankrijk en Groot-Brittannië en bieden sinds december 2006 ook de mogelijkheid om de S-treinen van Leuven naar Brussel om het half uur te verlengen tot 's Gravenbrakel.

ling van cultuur, geschiedenis en natuur is prominent en in een mooi evenwicht voorhanden. De oude, majestueuze priorij is een juweel in haar genre, maar ook de oude gebouwen waar Cheval & Forêt is gehuisvest of het café waar je een hapje en een drankje vindt, zijn de moeite waard. De mensen van

Cheval & Forêt verzorgen de paarden waarmee Leefmilieu Brussel de vuilbakken ophaalt in de vele parken van het Brussels Gewest. De dieren krijgen veelal verzorging van mensen uit sociale tewerkstellingsprogramma's. Die samenwerking, en de paarden zelf natuurlijk, zijn een bezoek waard.

Verder zit het gebied propvol speciale natuur. Dat is vooral te danken aan de heel specifieke bodems en hun respectievelijk reliëf dat de voorbije duizenden jaren intact is gebleven. De vijf indertijd door monniken uitgegraven vijvers vormen het sluitstuk van het natuurlijk canvas waarop vele soorten zich door

de jaren heen een weg borduurd. Als de reservaten van het Zoniënwood onlangs tot Werelderfgoed werden gepromoveerd, dan zou ook het Rood Klooster daar deel van mogen uitmaken. Dat is vooralsnog niet het geval, maar wat niet is, kan nog komen.

TEKST Herman Dierickx

Buddy aan de wieg

Het Huis van het Kind in Asse en de Erasmus-hogeschool Brussel starten met het project *Buddy aan de wieg*. Vanaf december begeleiden studenten vroedkunde kwetsbare, zwangere vrouwen tijdens de zwangerschap tot een jaar na de bevalling.

TEKST Gerard Hautekeur

Ons hoofddoel is dat de moeder een gezond kind op de wereld zet en dat de toekomstige mama zich zo goed mogelijk kan voorbereiden op de bevalling. Veel kwetsbare zwangere vrouwen gaan nu veel te laat op consultatie bij een huisarts of een gynaecoloog. Dit verhoogt de kansen op complicaties tijdens de kraamperiode. 'De buddy heeft een belangrijke rol', zeggen Simonne Jacobs, vrijwilligster bij het Huis van het Kind in Asse, Liesbeth Jorissen van Kind & Gezin en Marianne Vanbellinghen, docente aan de Eras-

mushogeschool en voordien tien jaar actief als vroedvrouw in Brussel. 'Het project wordt deels gefinancierd door de Erasmushogeschool en de Koning Boudewijnstichting.'

EEN MAATJE

'Zwangere vrouwen uit sociaaleconomisch zwakke milieus staan vaak argwanend tegenover professionele zorgverleners. Sommigen beschouwen hen als een bedreiging. De studenten zijn ongeveer van hun leeftijd en worden makkelijker als een gelijke aanzien. Daarom zijn ze zeer geschikt als buddy. Hun eerste opdracht bestaat erin een vertrouwensrelatie op te bouwen met de zwangere vrouwen door allerlei zaken samen te doen, zoals wandelen, koken, boodschappen doen en veel praten. Buddy betekent letterlijk een maatje of een vriendin, maar onze buddy's zijn meer dan een vriendin. Ze halen kwetsbare vrouwen uit hun isolement, gaan mee naar prenatale consultaties, geven de vrouwen bijkomende informatie en hebben oog voor hun psychosociale behoeften. Zo kunnen ze na verloop van tijd een brug

slaan naar de professionele hulpverleners, sociale voorzieningen en welzijnsorganisaties.'

Hoe komen de studenten met kwetsbare zwangere vrouwen in contact? 'Huisartsen, gynaecologen en de partners van het Huis van het Kind in Asse spelen hierin een sleutelrol. Kind & Gezin, de sociale dienst van het OCMW, het algemeen welzijnswerk en de scholen werken samen binnen het Huis van het Kind. Zij zijn belangrijke doorverwijzers. Zij komen vaker in contact met vrouwen uit kwetsbare gezinnen. In de Rand neemt het aantal kwetsbare huishoudens immers toe, in het bijzonder in de deelgemeenten die grenzen aan Brussel. Dit is zeker het geval voor Zellik, een deelgemeente van Asse, waar 17 procent van de gezinnen in kansarmoede leeft. Dit percentage ligt net iets lager dan de alarmerende cijfers van het Brussels Gewest waar een op de vijf kinderen wordt geboren in een gezin zonder inkomen uit werk.'

PIONIEREN

Het Huis van het Kind in Asse is in de Rand pionier van het project *Buddy aan de wieg*. 'We

lieten ons inspireren door een gelijkaardig pilootproject, dat in 2008 startte, van de Arteveldehogeschool in Gent. Ook daar fungeren studenten in de opleiding vroedkunde als buddy's. Het project heeft zijn effect bewezen.'

'Buddy's begeleiden en versterken kwetsbare, zwangere vrouwen. Tegelijk leren ze veel bij in hun opleiding vroedkunde. Tijdens de stage ontwikkelen ze hun voelsprietten voor welzijnsnoden van kwetsbare gezinnen. Voor het Huis van het Kind is het een vernieuwende en complementaire aanpak die nieuwe kansen schept voor de opvoeding van kwetsbare kinderen.' Joeri Vermeulen, hoofd van de opleiding vroedkunde aan de Erasmushogeschool, is trots met de erkenning en ondersteuning door het fonds *Hope for Girls* van de Koning Boudewijnstichting. Ondertussen is er ook interesse vanuit Wemmel en Brussel.

www.huisvanhetkindasse.be
www.erasmushogeschool.be/opleidingen/bachelors/vroedkunde

EN

'BUDDY AT THE CRADLE'

Socially vulnerable families will soon be able to count on the support of a student 'buddy' thanks to the *Buddy aan de wieg* project to be launched in December by the Huis van het Kind in Asse and the Erasmus School of Higher Education in Brussels. Student midwives will offer guidance to vulnerable women during their pregnancy and for 12 months after childbirth. 'Pregnant women from socially and economically disadvantaged backgrounds often express reservations about professional carers, whereas the students are roughly the same age as these women and easier to consider as an equal. A buddy's first task is to build a relationship of trust with the women by joining them in various activities, such as going for walks, cooking, shopping and chatting. They help draw these vulnerable people out of their isolation, accompany them during their prenatal appointments, offer any additional information they may need and take care of their psychosocial requirements. The students will eventually be able to provide a bridge to professional carers, social facilities and welfare organisations and enjoy learning a great deal themselves during the entire process.'

Feest voor tong en darmen

Fermenteren is een makkelijke manier om je voedsel langer te bewaren, het is leuk om te doen en het resultaat is een feest voor de smaakpapillen. TEKST Tine Maenhout

In december genieten heel wat moestuinen van een welverdiende rustperiode. Tijd om zelf aan het werk te gaan en de oogst van de afgelopen maanden te verwerken en te bewaren. Wie houdt van een beetje chemie en experiment kan zijn gading vinden in de kunst van het fermenteren. In de tijd dat alleen rijke mensen een ijskast hadden – letterlijk een kast met brokken ijs – fermenteerde bijna iedereen zijn groente. Olijven, zuurkool, augurken en ingelegde citroenen zijn bekende voorbeelden, maar ook paprika, koolsoorten, komkommer, bloemkool, wortels, rode bieten, knoflook, gember, uien, champignons en courgettes gingen de weckpot in. Het was dé manier om voedsel te verduurzamen.

EENVOUDIG

Fermentatie is een proces waarbij bacteriën, schimmels en gisten gebruikt worden om een voedingsmiddel te conserveren of te verwerken. Chemische processen zorgen voor het omzetten van stoffen in een product, waardoor de zuurgraad, smaak, geur of het uiterlijk verandert. Het klinkt ingewikkeld, maar dat is het niet. Kool verandert door fermentatie in zuurkool; melk wordt yoghurt.

Fermenteren wordt vandaag weer volop toegepast, want het resultaat is een feest voor tong en darmen. Het fermentatieproces manipuleert het voedsel waardoor sommige producten niet alleen erg lekker maar ook beter verteerbaar worden. Bovendien zitten zuurkool, yoghurt en andere *inmaak* bomvol vitamines en mineralen waardoor ze als een ideaal wintermenu beschouwd worden. Gefermenteerde producten kan je kopen in de supermarkt, maar die zijn

gepasteuriseerd om bacteriën te doden en dus niet bijzonder effectief. Wie zelf zijn groenten fermenteert, bewaart de gezondheidsaspecten en weet niet wat hij proeft: minder zuur en een rijk en subtiel smaakpalet.

Zelf groenten fermenteren is eenvoudig, zeker als je enkele weetjes in het achterhoofd houdt: gebruik verse producten, bij voorkeur uit eigen tuin. Voeg enkel natuurlijke zoutsoorten toe, zoals zeezout en gefilterd water of bronwater. Pas op met licht, dat kan het fermentatieproces verstoren. En: heb geduld. Sommige producten smaken beter als ze je een paar maanden of jaren met rust laat.

RODE ZUURKOOL

- 1 rode kool
- 1 tl zwarte peperkorrels
- 1 tl komijnzaadjes
- 10 g dille
- 1,5 tl ongeraffineerd zeezout
- 3% pekelwater

Snijd de kool in dunne reepjes. Verhit de peperkorrels en komijnzaadjes kort in een droge koekenpan en plet ze in een vijzel. Snijd de dille fijn en voeg samen met de specerijen en het zout aan de kool toe. Masseer de kool totdat deze zachter begint te worden. Laat de rode kool 10 minuten staan en schep hem in een sterviele weckpot. Duw de kool goed aan totdat het vocht dat de kool vrijlaat boven de koolreepjes komt te staan. Als er te weinig water in de kool zit, voeg dan een beetje pekelwater toe (pekeloplossing van 3%). Dek de pot af met een schone doek. Laat de kool een week staan op kamertemperatuur. Na enkele dagen zullen er koolzuurbelletjes ontstaan en komt de kool 'tot leven', de fermentatie is begonnen. Proef dagelijks tot je hem zuur genoeg vindt. Sluit dan de pot af met het deksel.

Verbinding maken

Verbinding creëren vanuit de ervaringen die mensen delen.

Gedeelde verhalen schrijven. Praten over wat anders is, en onze verwachtingen duidelijk stellen en uitleggen, maar niet polariseren.

Het is de droom van Saïda Sakali.

TEKST Karla Goetvinck • TEKST Filip Claessens

Ik ben geboren en getogen in Leuven. Op mijn achttiende ben ik richting Pajotteland verhuisd en sinds 2001 woon ik in Dilbeek. Ik heb in Brussel gestudeerd en sindsdien gewerkt. Wat me opvalt, is de spanning in de relatie tussen stad en Rand. Ik voel de angst in de Rand: wat als de dingen die niet zo goed lopen in Brussel naar hier overwaaien? En eerlijk: ik voel die ook. Ik kan mijn kinderen met een gerust hart zelfstandig naar de kunstacademie of de jeugdbeweging laten gaan. Ik hoor dat Brusselse vrienden noodgedwongen chauffeur moeten spelen.'

'Maar je mag niet vanuit die angst redeneren. De nabijheid van de stad is ook een troef,

kijk alleen al hoeveel bewoners uit de Rand er werken. We kunnen de grootstad niet verplaatsen, we kunnen er geen muur rond bouwen. We hebben er alle belang bij om een goed nabuurschap na te streven. Maar hoe bouw je dat op met een stad die zo snel evolueert?'

MEERTALIGHEID

'De meertaligheid in Brussel is een troef. Ik vind het positief dat we de eerste buur zijn van een stad met zo veel culturen en talen. Ook de aanwezigheid van de Europese en andere internationale instellingen is iets wat vele landen ons benijden. Als je als individu niet meertalig bent, ben je benadeeld. Brusselse werkgevers verwachten dat werknemers Frans én Nederlands én Engels kennen. Dat iemand bijvoorbeeld in het Nederlands schoolloopt en thuis een andere taal spreekt, is niet negatief. Op voorwaarde dat er voldoende taalrijkheid is in de moedertaal en dat is niet per definitie het geval.'

'Ik vind het evident dat je de taal leert van de regio waar je woont en in de Rand is dat het Nederlands. Voor mij is dat geen strijd, dat is een evidentie. Al is het maar opdat je kunt dialogeren met elkaar. Dat je minder op je eiland zit, dat je letterlijk verbinding kunt maken.'

EXPLICITEREN

'We moeten onze verwachtingen als samenleving meer verduidelijken, onze ideeën over vrijheid en gelijkheid expliciteren. We verwachten dat nieuwkomers op eigen benen staan en zich opwerken, maar hun tradities, familiale verplichtingen, religieuze remmingen, en ook onze oude vormen en gedachten, staan soms in de weg. Ik ben voorstander van heldere en duidelijke boodschappen. *Kom je in de Rand, dan ben je welkom, maar er zijn een aantal zaken die je moet weten.* Die boodschap moeten we met één stem verkondigen.'

'We moeten ook het waarom uitleggen. Gisteren ging ik naar het oudercontact op de school van mijn zoon. Omdat ik hun achtergrond deel, komen anderstalige ouders me

vaak vinden. *Wat is dat hier en waarom verwachten ze dat?* Bijvoorbeeld het belang dat bij ons op school gehecht wordt aan buitenschoolse activiteiten in het Nederlands. Als je niet uitlegt waarom de school zulke regels stelt, dan is de automatische reflex van veel ouders: ze discrimineren. Ik leg dan uit dat dat niet het geval is, dat het in het belang van hun kind is. Zijn slaagkans zal veel groter zijn. En als je dat vooropstelt, als je dat duidelijk kunt maken aan die ouders, dan zullen ze daar wel in meegaan.'

'De ouders moeten ook een handelingsperspectief krijgen. Ik geloof in een verhaal van wederkerigheid: je kind gaat hier naar school, dan mogen wij verwachten dat je het kan opvolgen en begeleiden bij zijn huiswerk. En als je dat niet kan: we hebben een taalaanbod en we nodigen jou daarvoor uit. Geen verplichtend verhaal, maar een positief, emanciperend, activerend verhaal. *Gras groeit niet*

'We komen elkaar tegen, maar we maken onvoldoende connectie.'

door er aan te trekken. Ik geloof heel erg in initiatieven als Pomato (Positieve Mama's van de Toekomst) in Vilvoorde, een kinderopvangproject vanuit het OCMW voor de groeiende groep van alleenstaande moeders zonder werk. Die moeders krijgen er kinderopvang, taalondersteuning voor moeder en kind, opvoedingsondersteuning, begeleiding naar werk. Nederlands moet je niet verkopen vanuit een idee van we moeten die taal bewaren, maar vanuit de troef die de taal betekent in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Bovendien is het een taal om te koesteren.'

WAT HOUDT ONS BEZIG?

'Een identiteit is een patchwork: ik voel me Vlaming én van Marokkaanse afkomst én vrouw én moeder. Er zijn genoeg rollen waarin we elkaar kunnen vinden.'

'Vorige week heb ik een gezelschap van 30 Vlaamse vrouwen, vooral bedrijfsleidsters, begeleid op een reis naar Marokko. Ik vroeg hen om als voorbereiding *Het dakterras* te lezen, een boek van de Marokkaanse feministe Fatima Mernissi, die voor mij een grote inspiratie is. We bezochten veel culturele initi-

FR

CRÉER UN LIEN

'Nous devons préciser davantage nos attentes en tant que société, expliciter nos idées sur la liberté et l'égalité. Nous attendons des nouveaux arrivants qu'ils soient capables de voler de leurs propres ailes et de se mettre au travail, mais ils sont parfois entravés par leurs traditions, les obligations familiales, les obstacles religieux, ainsi que par nos idées dépassées', dit Saïda Sakali de Dilbeek. 'Imposer des obligations ne fonctionne pas, par contre, une approche positive, émancipatrice et activante cela fonctionne.'

'Combattez les contradictions, ne regardez pas un individu uniquement par un seul aspect de son identité, il y a tellement plus de choses qui font d'un individu ce qu'il est. Il me semble toutefois évident que l'on apprenne la langue de la région où on habite et dans le Rand, c'est le néerlandais. C'est la seule manière d'établir un lien.'

'Nos responsables politiques doivent être suffisamment conscients des défis supplémentaires auxquels le Rand est confronté en Flandre: dans le domaine de l'enseignement, sur le marché du travail et en matière de mobilité. Si nous n'agissons pas, le combat sera perdu. Mais je refuse d'y croire.'

Saida Sakali

- Geboren en getogen in Leuven op 8 oktober 1973
- Herkomst: Marokkaanse van tweede generatie
- Woont sinds 2001 in Dilbeek
- Opleiding: Politieke en sociale wetenschappen aan de VUB
- Engagement: Raad van Beheer deSingel, deBuren, Het huis van Herman Teirlinck, mede-initiatiefneemster voor de Fatima Mernissi Leerstoel aan de VUB
- Professioneel: adviseur op het kabinet van Frank Vandenbroucke, Koning Boudewijnstichting

atieven, maar we hebben ook veel gepraat met lokale vrouwen. Een berggids bijvoorbeeld, een meertalige moslima die in Nike-tenue trektochten begeleidt door het Atlasgebergte. De inkomsten investeert ze in haar dorp. Dat duurzaam model van ondernemerschap was heel inspirerend. Of een professor aan de universiteit van Rabat, een alleenstaande moeder met twee kinderen, die de combinatie arbeid-gezin even moeilijk vindt als sommige Vlaamse vrouwen. Dat gevoel van herkenning wil ik ook hier creëren. We komen elkaar tegen in publieke ruimtes, maar we maken onvoldoende connectie. We moeten angsten wegnemen, bruggen bouwen.'

GEDEELD NARRATIEF

'We hebben dringend meer mensen nodig om die rol op te nemen. Ieder binnen zijn eigen gemeenschap, dat werkt niet. Doorprik de tegenstellingen, bekijk iemand niet louter vanuit één aspect van zijn identiteit, er is zo veel meer dat iemand maakt tot wat hij is.'

'Ik vind dat de media daar ook een verantwoordelijkheid in hebben. Een genuanceerd verhaal wordt zelden opgepikt. In het voorjaar heb ik in Brussel een groot muziekspektakel georganiseerd met een expliciet verbindende boodschap, na de aanslagen van een jaar eerder. Maar toen we met de deelnemende actoren en artiesten (o.a. Els De Schepper, Will Tura en Mohamed El Bachiri) een opiniestuk schreven, bleek dat niet polariserend genoeg voor publicatie. We moeten over de spanningen praten, als we dat niet doen, kunnen we elkaar ook niet begrijpen. Maar we moeten toch niet de arena in, zoals in het oude Rome? Dan trekt de stille meerderheid zich terug en regeren de angstgevoelens, zowel bij de doorsnee huis-tuin- en keukenmoslims als bij de Vlamingen. In onze snel veranderende context, in deze tijden van globalisering en migratie, zijn genuanceerde

'In tijden van globalisering en migratie, zijn genuanceerde en gedeelde verhalen hard nodig.'

en gedeelde verhalen heel hard nodig.'

'Cultuur kan daarbij helpen. Bij deSingel hebben we een traject opgezet rond participatie en diversiteit, gewoon omdat we zagen dat onze zalen steeds volzaten met een ouder publiek. Als we aansluiting willen bij jongeren van allerlei slag, dan gaan we ook andere dingen moeten programmeren. Ik ga dit weekend naar Ethno Tendance, een driedaags etnisch cultuurfestival in Brussel. Alleen zijn dat allemaal gekleurde mensen, daar komen amper programmators van witte culturele centra. Omwille van zijn beperkte middelen heeft Ethno Tendance moeite om een zaal te vinden. Ik vind dat ze eigenlijk terecht zouden moeten kunnen in onze culturele centra.'

INHAALMANOEUVRE

'Ik kom uit Leuven, maar ik vind dat we hier aan de rand van de grootstad toch andere kanten te geselen hebben. Onze beleidsmakers moeten er voldoende bewust van zijn dat de Vlaamse Rand voor extra uitdagingen staat: in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, op het vlak van mobiliteit. We kunnen als Rand iets voor de rest van Vlaanderen betekenen. Als buur van een grootstad kunnen we vanop de eerste rij de potentie zien. We krijgen een blik op de wereld. Het kan een positief verhaal worden. We moeten echter de mogelijkheden krijgen om dat te kunnen waarmaken. Als we niet genoeg proactief optreden, wordt dit een verliesverhaal. Maar dat weiger ik te geloven.'

Een boze oudejaarsbrief

Stijn Meuris gaat al heel zijn beroepsleven vol voor de twaalf stielen. Recent heeft hij een nieuwe plaat gemaakt en debuteerde hij in het theater. En midden vorig jaar stond hij daar plots met zijn jaaroverzicht

Tirade. Die krijgt nu een vervolg met *Tirade 2.017*. **TEKST** Michaël Bellon • **FOTO** Tine De Wilde

Oefening baart kunst. Er staan meer dan twintig voorstellingen van *Tirade 2.017* op het programma, maar in het stand-upgenre heeft men ook die rare gewoonte om daarvoor eerst nog 20 try-outs te spelen.

Stijn Meuris: 'En dan heb ik begrepen dat ik er eigenlijk nog niet veel doe. Er zijn gevallen bekend, zoals Wim Helsen, die er veel meer spelen. Als je muziek maakt, krijgen de mensen je repetities natuurlijk niet te zien, maar wat ik nu doe, kan ik niet anders dan uitproberen voor een publiek, vaak een man of veertig in een of andere woonkamer. Al merk ik voor het tweede jaar op rij dat de eerste try-out

al verdacht veel lijkt op wat het uiteindelijk wordt. Tachtig procent ligt vast. Daarna is het nog wat structuren en volgordes aanpassen, op zoek naar een rode draad. Ook werken aan de timing van de grappen. Hoewel grappen, ik heb een stuk of vijf try-outs geleden geleerd dat ik eigenlijk geen grappen vertel. Ik ben geen moppentapper en pas eigenlijk ook niet in het comedy circuit. De humor volgt vooral uit het feit dat ik de dingen op zodanige manier vertel dat je begint te denken dat ze niet echt gebeurd zijn, terwijl dat wel het geval is. Wat de politiek in ons land betreft, kan je de werkelijkheid nu eenmaal niet overtreffen met een grap.'

Het zijn voornamelijk politici die je op de korrel neemt. Is het je verontwaardiging die jou op het podium heeft geduwd?

'Ja. Ik ben jaren journalist geweest. Ik heb nog altijd iets met nieuws. Ik ben een obsessievolle krantenlezer. Wat de laatste jaren opvalt in de politiek is de hufterigheid die er is binnengeslopen, en waar politici zich vreemd genoeg ook niet meer voor schamen. Vroeger was je nog een beetje beschroomd als je iets dom had gedaan, een raar voorstel had gelanceerd of een belofte niet was nagekomen. Dat is allemaal weggefallen. Nu kan je met een inferieure intelligentie heel ver geraken in de politiek. Het is ook naïef om te denken dat uit tien miljoen Belgen busladingen vol briljante politici zouden voortkomen. Maar als je eenmaal aan de macht bent zou je wel bepaalde dingen mogen doen ten dienste van de bevolking in plaats van alleen maar voor eigen rekening te rijden.'

Waarin verschilt deze *Tirade* van de vorige?

'Deze keer is het centrale thema communicatie. Iets waar wij met zijn allen geen kampioenen in zijn, waardoor het niet raar is dat ook onze politici vaak het omgekeerde zeggen van wat ze menen, en denken overal mee weg te kunnen komen als ze bepaalde electorale gevoeligheden maar vermijden. Het blijft me ook verbazen hoe wij dat alles normaal vinden. We lezen over de vreemde beslissingen waar weer wordt op teruggekomen. We lezen over de cijfers en de feiten die niet kloppen. Maar we schrijven daarover hooguit een lezersbrief met veel schrijffouten, en de dag erna gaan we weer verder.'

Jij wilt het niet bij een lezersbrief laten?

'Ik ben heel laat begonnen als conférencier, maar ik voelde meteen dat dit dicht ligt bij wie ik ben. Muziek natuurlijk ook, maar ik amuseer me hier geweldig mee. Ik wil de lezers ook duidelijk maken dat het geen donkere voorstelling is waarin ik anderhalf uur van mijn kloten maak. Het is echt een jaaroverzicht, maar dan met wat meer echte boosheid dan bij Geert Hoste of Michael Van Peel. Zij blijven achteraf eigenlijk even goede vrienden met de mensen waarover ze het hebben en dat heb ik helemaal niet. Ik ben absoluut geen goede vrienden met de politici waarover ik het heb.'

ZA • 16 DEC • 20.00

Tirade 2.017

Stijn Meuris over de stand van het land
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Kerst met Bach en Vivaldi

KLASSIEK

Kerstmis is een intense periode voor de koren overal ter wereld waar men de geboorte van Christus viert. Dilbeek is een vijftal koren rijk, maar voor het traditionele kerstconcert werd dit keer gekozen voor het artistiek sterke kamerkoor **Framagomi** van **Hugo Boon**. Omwille van de sfeer en de goede akoestiek zingt Framagomi in de Sint-Theresiakerk. Ze vertolken werken van Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi en een reeks kerstliederen uit diverse landen.

Een viertal vrienden besloten samen een huwelijksviering op te luisteren. Zo begon het in maart 1982: met drie stemmen en een gitaar. Omdat er een naam in het misboekje moest, puzzelden ze stukjes van hun voornamen bij mekaar. Framagomi was geboren. Vandaag is het een heus kamerkoor van een twintigtal zangers dat vaak interessante programma's verzorgt: *Markuspassion* van Keiser, scenische uitvoering van de opera *Dido and Aeneas* van Purcell, werken van Telemann, Buxtehude, Carissimi en noem maar op. In 2012 kreeg Framagomi de cultuurprijs van de Cultuurraad van Dilbeek met een feestelijk optreden in de concertzaal van Dil'arte, de toen splinternieuwe

muziekacademie. Twee jaar later reisde het koor naar Verona om deel te nemen aan het grote Garda Estate Festival.

'Dit kerstconcert gaven we de titel *Et in terra pax*', zegt Hugo Boon, dirigent sinds 1984. Hij zal zijn koor en het begeleidende Bhag-ensemble leiden. Voor de gelegenheid wordt de instrumentale groep uit Halle versterkt met blokfluiten, hobo's, baroktrompet en orgel. 'We zingen de intieme kerstcantate *Uns ist ein Kind geboren*, ooit aan Johann Sebastian Bach toegeschreven (BWV142), maar vermoedelijk van de hand van zijn voorganger in Leipzig, Johann Kuhnau. Bij Antonio Vivaldi hoef je met kerst niet ver te zoeken: we zingen zijn overbekend en ronduit schitterend *Gloria* (RV589), maar ook het wondermooie *Et in terra pax* uit zijn ander *Gloria* (RV588). En we serveren een korf stemmige kerstliederen en melodieën, sommige vertrouwd, andere verrassend.' • MC

VR • 22 DEC • 20.30

Framagomi

kerstconcert
Dilbeek, Sint-Theresiakerk,
02 466 20 30

Dagen zonder data

THEATER Nee, *Dagen zonder data* gaat niet over de paniek die we ervaren wanneer onze 'data' zijn opgebruikt en we niet online kunnen, maar over oorlogstrauma's. Toch staat het dichter bij ons dan we denken, stelt theatermaakster **Jessa Wildemeersch**. Ze woonde in New York ten tijde van 9/11. Door de invasie in Irak die erop volgde, stelde ze zichzelf de vraag wat voor verhalen ze wou vertellen met haar werk. En zo ging ze op pad om mensen te interviewen die elk op een andere manier getekend zijn door oorlog. Carlos de postbode die in Vietnam heeft gevochten, een jonge kerel die moest vluchten uit Irak, een vrouw bij wiens vader de littekens van de Tweede Wereldoorlog maar niet helen. Al die gebroken mensen moeten hun plaats terugvinden in onze maatschappij, en dat is vaak nog het zwaarste gevecht. Samen met filmmaakster **Julie De Clercq** verweeft ze de getuigenissen tot een erg visueel stuk dat niet zozeer over het verleden gaat, maar over de impact van oorlog hier en nu. • LV

ZA • 13 JAN • 20.30

Dagen zonder data

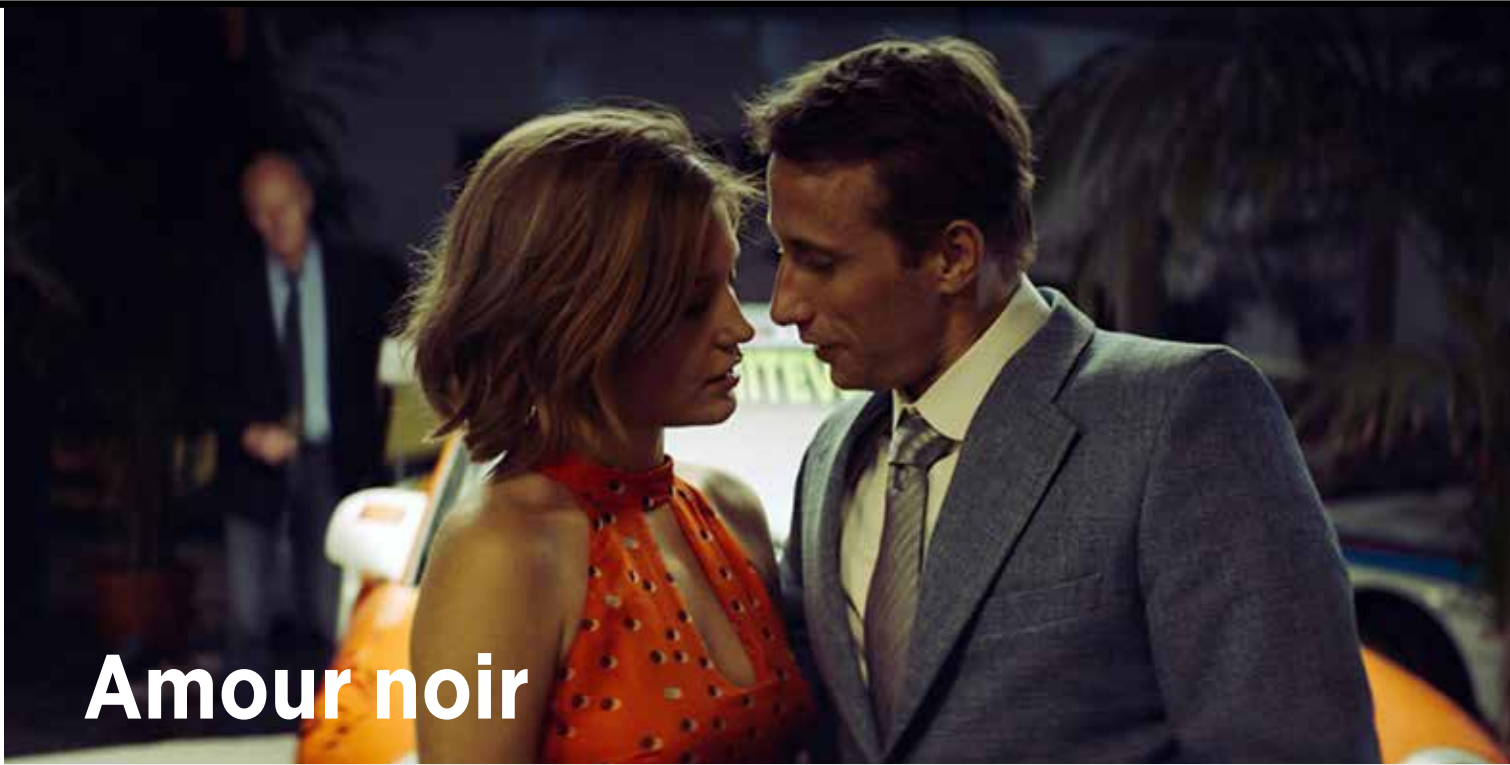
Jessa Wildemeersch

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

© JULIE DE CLERCQ

Amour noir

FILM **Michaël Roskam** deelde vijf jaar geleden met *Rundskop* een straffe kopstoot uit. Het gaf ons filmlandschap een enorme boost, niet in het minst door de Oscarnominatie. Intussen maakte hij in Hollywood *The Drop* met Tom Hardy, en nu is er *Le fidèle*, opnieuw met **Matthias Schoenaerts** in de hoofdrol.

Wat al deze films gemeen hebben, is dat ze over gangsters gaan. En ook al is er veel actie te zien in *Le fidèle*, het is in de eerste plaats een film over onvoorwaardelijke liefde. En wat het verlangen daarnaar met je doet. Geef je jezelf over zoals een hond aan zijn baasje of hou je de touwtjes strak in

handen? Roskam zelf zegt dat het verhaal niet wordt voortgestuwd door de plot of de personages, maar door de emoties. En die laaien hoog op tussen Gigi, een bijzonder galante overvaller die al eens een loopje neemt met de werkelijkheid, en Bibi, een aantrekkelijke racepilote. Bibi is puur en altijd

zichzelf, wat een ontwapenend effect heeft op Gigi. Bibi wordt gespeeld door de jonge Franse actrice **Adèle Exarchopoulos**, die eerder een magistrale vertolking neerzette in *La vie d'Adèle*.

Net als in *Rundskop*, dat over de hormonenmafia gaat, portretteert Roskam hier een tragische held die na een traumatische jeugd een bijna dierlijke kracht ontwikkelt. Gigi is een bad boy met humor en flair, maar zit toch precies gevangen in een kooi. Het is geen geheim dat het personage van Gigi gekneed is naar Patrick Haemers, wiens misdaden in de jaren 80 vaak het nieuws haalden. Ook de jon-

gensachtige onschuld en het autofetisjisme van Murat Kaplan en de intelligentie van Philippe Lacroix dienden als basis voor de rol van Schoenaerts.

Roskam haalde de mosterd bij genrefilms waarbij het noodlot centraal staat, zoals *Heat* van Michael Mann en *Un homme et une femme* van Claude Lelouche. Langzaam maar zeker steeven Gigi en Bibi op hun ondergang af. En dat allemaal tegen het decor van onze hoofdstad. Roskam, die al 25 jaar in Brussel woont en de stad als zijn broekzak kent, filmde in verschillende gemeenten. Voor hun eerste date spreken Gigi en Bibi af voor het Justitiepaleis, want 'daar trekken geliefden

Folie Douce

MUZIEK Een piano, een accordeon en twee vrouwenstemmen die weten te raken; dat is **Folie Douce**. Een jonge Belgische band die weliswaar nog niet wereldberoemd is, maar die al wel de overwinning van de Nieuwe Lichting 2014 in de wacht wist te slepen. Sindsdien heeft de band niet stilgezeten. Dat het jonge, prille talent van de twee zangeressen, **Benthe Waegeman** en **Emily Vernailen**, nog veel in zijn mars heeft, is meer dan duidelijk. Met hun stemmen slagen ze erin zowel kracht als kwetsbaarheid over te brengen. En dat doen ze steeds beter. Wil je graag kennismaken met dit duo vooraleer je afzakt naar CC de Meent? Luister dan even naar hun nummer *Tell the man* op YouTube en je zal getuige zijn van het samenspel van twee natuurtalenten. • ND

DO • 7 DEC • 20.15
Folie Douce
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Club 27

MUZIEK Het cijfer 27 in Club 27 is niet toevallig. Het verwijst naar de mythische leeftijd waarop vele kleurrijke figuren uit de muziekgeschiedenis het leven lieten. Denk maar aan Janis Joplin, Jim Morrison, Amy Winehouse of Kurt Cobain. Stuk voor stuk artiesten wiens leven door een losbandige levensstijl werd gekenmerkt, maar nog meer door hun muzikaal talent op een bijzondere manier werd gekleurd. Hun leven en passie voor muziek inspireerde **Clara Cleymans** en haar echtgenoot **Jo Mahieu**. Samen brengen ze liedjes van de iconen die deel uitmaken van de beroemde club 27. Dat Clara Cleymans dit jaar zelf 27 werd, zal wellicht meege-

Tinnen soldaatje

Het verhaal van de standvastige tinnen soldaat is één van de minder vertelde maar tot de verbeelding sprekende sprookjes van de Deen Hans Christian Andersen. **Muziektheater Pantalone** vroeg aan theatermaker **Dimitri Leue** en meesterpianist **Kiyotaka Izume** om het boek nog eens open te slaan. Samen maakten ze *Eén been, één vleugel*, over het soldaatje met één been dat verliefd is op een danseresje, maar door zijn handicap en een duiveltje-uit-een-dooasje in een onwaarschijnlijk avontuur wordt gestort. Leue bewerkte de tekst tot een lyrisch luisterverhaal dat wordt begeleid door Izume. Die brengt op zijn vleugel de speelse muziek uit de *Lyrische stukken* van de Noorse componist Edvard Grieg, die een bewonderaar was van Andersen. **Eva De Mul** zorgt nog voor een groot schilderij en er worden ook sfeerbeelden geprojecteerd. Maar uiteindelijk draait dit stukje vertel-, bewegings- en muziektheater toch vooral om het leren luisteren naar klassieke muziek. • MB

ZO • 28 JAN • 15.00
Eén been, één vleugel (+7j)
 Pantalone met Dimitri Leue & Kiyotaka Izume
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

Broeierig en abstract

THEATER 'Die nacht wordt de zon hun ondergang.' Het is een zin van **Dimitri Verhulst**. Nee, geen zin uit zijn nieuwste roman, wel eentje die hij tijdens de voorstelling *Nightwatch* van achter zijn microfoon met het publiek deelt. Niet zozeer als een schrijver, maar meer als een performer die zich met een 'ondergang' door het leven baant. *Nightwatch* is een samenwerking tussen **Trisha De Cuyper/Jan Lapeire** (videasten), **Dimitri Verhulst** (schrijver) en **Too Noisy Fish** (pianotrio). Het resultaat is verrassend. Twee films worden simultaan met elkaar geprojecteerd. In één film zie je twee meisjes in een chique, vervallen villa. In de andere film die parallel loopt, volg je een nachtwaker die zich in het centrum van een grote stad bevindt. Op de achtergrond hoor je muziek die live gebracht wordt door Too Noisy Fish. Het is een combinatie van filmmuziek en hedendaags gecomponeerde muziek waarop Dimitri Verhulst al zingend vertelt. Met woorden die doorleefd zijn, probeert hij uitdrukking te geven aan de kern van ons 'mens zijn'. Aan dat eeuwige verlangen om met de andere tot betekenisvolle connecties te komen en telkens opnieuw terug op zichzelf te vallen. • ND

WO • 6 DEC • 20.30
Nightwatch
 Too Noisy Fish & Dimitri Verhulst
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Kurt Cobain
 © FRANK MICELOTTA

nu eenmaal naartoe', zei de regisseur daarover in een interview.

De reacties op *Le fidèle* zijn gemengd. Er is veel lof voor de wervelende actiescènes, die virtuoos in beeld worden gebracht door cameraman Nicolas Karakatsanis, maar volgens sommigen rammelt de laatste akte en komt de geloofwaardigheid daardoor in het gedrang. De ene prijst de eigenzinnige combinatie van een film noir met romantiek, de ander vindt dat de regisseur te veel clichés uit verschillende genres op een hoop gooit. Over één ding is iedereen het eens: de vonken spatten eraf tussen de twee hoofdrolspelers. Vandaar dat Roskam zijn film zelf graag bestempelt als een *amour noir*. Hij blijft in alle geval een van de meest ambitieuze cineasten van ons land. Zijn volgende film wordt een thriller over corruptie in Brussel ten tijde van de bankencrisis. Daarmee is zijn trilogie over de Belgische misdaad rond.

• LENE VAN LANGENHOVE

Le fidèle

ZO • 3 DEC • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 12 DEC • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 12 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 20 DEC • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

speeld hebben dat ze precies nu met dit idee kwam. Blijft natuurlijk het feit dat de legendarische figuren in het verleden keisterke nummers brachten die de tijd weten te trotseren. Het beste bewijs hiervan is de performance van Clara Cleymans en Jo Mahieu. • ND

Club 27

Clara Cleymans & Jo Mahieu

DO • 11 JAN • 20.00

Linkebeek, GC de Moelie,

02 380 77 51

DO • 25 JAN • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 2

Mariënstijl

OVERIJSE Cruisend door het glooiende landschap van Hoelaart, Overijse, Tervuren kom je ze tegen, met honderden, de statige serristenvilla's. Ze herinneren aan het zoete, glorieus verleden van de druiven- en perzikenteelt. De meest karakteristieke villa's dateren uit de periode van het interbellum. Na WO I hadden druiventelers, die eertijds als dagloner werkten, voldoende verdiend om zelf een ruime, luxe woning te bouwen. Spilfiguur was Charles Mariën. Als zoon van de uitbater van een houtzagerij ging hij in Brussel architectuur studeren en maakte hij studiereizen naar Nederland, waar hij geïnspireerd werd door de Amsterdamse School. Hij nam het houtverwerkingsbedrijf van zijn vader over en ging rond 1925 aan de slag als architect. Zijn ontwerpen hadden een eigen stijl, waarbij veel houtwerk geïntegreerd werd. Een nieuwe, typische Hoeilaartse architectuur zag het daglicht. Al snel namen aannemers en serristen zijn ontwerpen over en bouwden soortgelijke villa's. Een plan door een erkend architect was in die tijd immers niet vereist. Zo verzezen soms bijna identieke villa's. Villa Charliers (1924) in Overijse, ontworpen door Mariën zelf, is een typische Mariënvilla en beschermd erfgoed. Het kubieke basisvolume krijgt finesse door het leien mansardedak met dwarse topgevels en in- en uitspringende gevels. De loggia en het balkon in wit houtwerk, de fijne indelingen in het raamwerk, de ovaalvormige oculi, de witte houten dakkraag, de afwisseling van de rode baksteengevel met het witte pleisterwerk voor de verdieping geven deze villa de speelse lichtheid en weelderigheid die deze architectuur kenmerken. • TDW

Kick in the balls

THEATER

'Geld is niet het probleem bij daklozen. Het is de onmogelijkheid om mee te draaien in ons maatschappelijk systeem. Geldtekort is daar slechts een gevolg van.'

Die uitspraak van een begeleider in het nachtsiel, waar theatermaker **Tom Dupont** een jaar meedraaide, blijft hangen. Het zegt veel over het uitgangspunt van de nieuwste voorstelling van **Theater Antigone**, getiteld *Nachtsiel*. Spelers en makers namen de tijd om te praten met mensen die op straat leven, en ze willen dat zo getrouw mogelijk weergeven op de scène.

Theater Antigone is een gezelschap dat naast traditioneel teksttheater ook volledig nieuwe creaties maakt, waarbij tekst en decor tot stand komen in het Kortrijkse theaterhuis zelf. Artistiek directeur **Jos Verbist** zet, samen met zijn vaste artistieke partners **Dominique Van Malder**, **Raven Ruëll** en **Tom Dupont**, sociaal relevante thema's op de theateragenda. Dat doen ze via hun sociaal-artistieke werking en hun jongerenwer-

king. Voor creaties die langs de Belgische theaterhuizen toeren, werkt Antigone wel vaker samen met andere gezelschappen, zoals Marthaltentatief en Theater Zuidpool. Voor een voorstelling over de bewoners van de onderbuik van een grootstad was Théâtre National de partner bij uitstek.

OP DE BODEM

De makers lieten zich inspireren door de honderd jaar oude toneeltekst van Maxim Gorki, die in *Na Dje* (wat letterlijk *op de bodem* betekent) de outcasts van de Russische maatschappij portretteert: mensen die leven in armoede, thuislozen, zonderlingen. Op een rauwe, keiharde manier vertelt hij over hun hoop en wanhoop. De toon is antiburgerlijk, de Oktoberrevolutie van 1917 is nog enkele jaren van hem verwijderd.

Regisseur Raven Ruëll en dramaturg Tom Dupont willen de onverschilligheid tegenover armoede aanklagen en pleiten in één moeite door voor een positief politiek discours over daklozen. Ruëll staat bekend om zijn grote engagement, hij vindt theater het ideale medium om maatschappelijke issues aan te kaarten. Zijn bekendste werk is wellicht *Missie*, de monoloog van David

Ploetermoeders onder elkaar

KIDS 'Opvoeden is nog altijd makkelijker dan afvallen.' Met dat soort moed der wanhoop gaat **Compagnie Barbarie** aan achtplussers duidelijk proberen te maken wat de mooie maar moeilijke stiel van het moederschap zoal inhoudt. De barbaarse barby's **Liesje De Backer**, **Karolien De Bleser**, **Amber Goethals**, **Lotte Vaes** en **Sarah Vangeel** (bekend als Kaatje van Ketnet) putten voor deze voorstelling uit eigen ervaring. Als jonge moeders weten ze immers maar al te goed op welke manieren het zo geroemde multitasken van

moeder de vrouw zoal kan mislopen. En als bijzonder geestige theatermakers weten ze ook hoe ze dat op een jong publiek moeten overbrengen. De weg van de tedere borstvoeding tot het tieren op puberende tieners is lang en zit vol valkuilen, maar de *modders* in dit stuk geven niet op. • MB

ZA • 13 JAN • 19.00
Modders (+8j)

Compagnie Barbarie
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Van Reybrouck die door Bruno Vanden Broecke wordt vertolkt en nog steeds succesvol toert in het buitenland. In handen van Ruëll en Dupont wordt Nachtsiel een vlammeende aanklacht tegen onze neoliberale samenleving, waar meer mensen dan we denken uit de boot vallen.

JUNKS EN VERLEPTE HOEREN

Wat doet armoede met een mens? En kunnen we als kijker meeleven met deze figuren waar we in het dagelijkse leven amper naar omkijken? Op de scène staan veertien acteurs en actrices, zowel Nederlandstalige als Franstalige, zowel grote namen (Tania Van der Sanden, Joris Hessels, en Jos Verbist) als studenten. Zij vertolken de personages uit Gorki's tekst. Ze dwingen je om te luisteren naar hun tirades, om hen te zien als mens en niet als een cijfer uit armoederapporten. Een ongemakkelijke voorstelling die je zonder subtiliteit een geweten schopt. • LENE VAN LANGENHOVE

DO • 14 DEC • 20.30

Nachtsiel

Theater Antigone en Théâtre National
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

© KURT VAN DER ELST

Wie jaagt op wie?

DANS Adem in. Adem uit. Stop. Actie en reactie. Daarop is de dansvoorstelling *Hunting Season* gebaseerd. De jager op jacht wil niet gezien worden. Hij gaat zoveel mogelijk op in zijn omgeving en geeft zich over aan interne en externe impulsen. Ook dans vergt dat soort opperste concentratie en (zelf)verloochening.

Met *Hunting Season* beperkt de Slovaakse choreograaf **Milan Tomášik** zich geenszins tot de psychologie van het individu, die van de jacht of de groep. Daardoor wordt zijn voorstelling ook meer dan een verhaal over relaties tussen mensen, of over de vangst die volgt op de jacht. Het is een universele vertelling over de wereld en de mensheid. Het publiek ziet beelden van menselijke krankzinnigheid en verregaand egoïsme, maar ook intense kwetsbaarheid en schoonheid. Welkom thuis, in

die wereld vol spanning en ontspanning, zin en onzin, een wereld vol humor en competitie, maar ook hartverscheurende solo's en duetten. Danscritici prezen *Hunting Season* voorstelling als slim, volwassen en complex. 'Ze weet elke laag van de nieuwsgierigheid te voeden, en dat is een zeldzame kwaliteit.' (Dancescript)

Milan Tomášik studeerde dans in Bratislava en aan P.A.R.T.S., de

dansschool van Anne Teresa De Keersmaecker. Zijn werk viel al verscheidene keren in de prijzen. Zo kreeg *Hunting Season* op twee verschillende festivals een prijs voor beste lichtontwerp. • IM

ZA • 16 DEC • 20.30
Hunting Season

Milan Tomášik & co
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

© BARGROFF MEDIA VIA GETTY IMAGES

PODIUM

THEATER

VR • 1 DEC • 20.15

De zonder zon zon

Arsenaal/ Lazarus
Aalst, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 2 DEC • 20.30

Amnes(t)ie

Action Zoo Humain
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 6 DEC • 20.30

Hechten

De Speelman
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Adela en Helena

Chris Lomme, Katelijne Verbeke
& Simone Milsdochter
DO • 14 DEC • 19.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
WO • 20 DEC • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 14 DEC • 20.30

2 Flikken

Bert Cosemans & Bart Avermaet
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DO • 14 DEC • 20.30

Nachtsiel

Theater Antigone en Théâtre National
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 15 DEC • 20.00

Arabische nacht

De Roovers
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 23 DEC • 20.15

Oliver Twist

Loge10 Theaterproducties
Aalst, CC de Meent, 02 359 16 00

NACHTASIEL (14/12)

© NICOLAS MARICHAL

VR • 12 JAN • 20.00

Hamlet

Abattoir Fermé
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 12 JAN • 20.15

Kind van de zon

Maelstrom
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

12, 13, 14, 19 EN 20 JAN • 15.00 EN 20.00

Calender Girls

Kris Kras
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 13 JAN • 20.30

Camus

Arsenaal/ Lazarus
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 13 JAN • 20.30

Dagen zonder data

Jessa Wildemeersch
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

17 EN 18 JAN • 20.30

Montaigne

Koen De Sutter/ Dadanero
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 18 JAN • 20.00

Nacht, Moeder

Marleen Merckx & Leen Dendievel
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

VR • 19 JAN • 20.30

Schoft

Kommil Foo
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DO • 25 JAN • 20.30

Cyrano De Bergerac

Het Ongerijmde
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR • 26 JAN • 20.30

Europa in de herfst

Theater Malpertuis
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR • 26 JAN • 20.00

Totdatzeerdoet

Pascale Platel, Roos Van Acker & Nele
Van den Broeck
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 26 JAN • 20.30

Hellogoodbye

De Koe
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 31 JAN • 20.30

Tips & tricks

Sarah Eisa, Anouk Sturtewagen & Joris
Blanckaert
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

KIDS

Ook de Sint steekt zijn vinger in de lucht!

Jan De Smet
ZA • 2 DEC • 15.00
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47
ZO • 3 DEC • 15.00
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

ZA • 2 DEC • 14.00

Troon (+3j)

Karel Casier & circus Hoetchatcha
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA • 2 DEC • 13.30

Sinterklaas in de Lijsterbes

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

't Is altijd wat in mijn habitat (+5j)

Radio Oorwoud
ZA • 2 DEC • 15.00
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

WO • 3 JAN • 15.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Blij bang boos bedroefd (+4j)

Kapitein Winokio
ZO • 3 DEC • 15.00
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
ZO • 14 JAN • 15.00
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 6 DEC • 14.00

De Sinterklaasbende (+3j)

Sinterklaasshow
Wezembeek-Oppem,
dienstencentrum Forum, 02 731 43 31

Lampionaio (3-5j)

Sprookjes enzo
ZO • 10 DEC • 15.00 EN 16.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
ZO • 28 JAN • 14.00 EN 16.00
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 13 DEC • 15.00

Brrr (+4j)

TG Graasland
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 16 DEC • 10.00

Ouder-kind verhalenyoga (3-6j)

Villa in de Wolken
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZO • 17 DEC • 11.00 EN 15.00

Wiegelied (+2,5j)

Esmé Bos en Bart Voet
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO • 17 DEC • 15.00

Pjotr en de wolfski (+3j)

Beeldsmederij De Maan
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 23 DEC • 13.30

4 viert 20 (3-9j)

familiefestival 4Hoog
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA • 23 DEC • 19.00

Poupette in Brussel (+6j)

Theater Froefroe
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

ZA • 6 JAN • 19.00

Raya

De Maan, Moussem & HetPaleis
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR • 12 JAN • 20.00

Koffers op reis (+8j)

Droomedaris Rex
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 13 JAN • 19.00

Modders (+8j)

Compagnie Barbarie
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 14 JAN • 14.00 EN 16.00

Hemelsblauw (6m tot 4j)

Pantalone
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 20 JAN • 15.30

Richarken (+4j)

Blauwhuis
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO EN 21 JAN • 11.00 EN 15.00

Caban (3m tot 3j)

Theater De Spiegel
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 24 JAN • 15.00

Geheimen op zolder

Nellie & Cezar
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

ZA • 27 JAN • 14.00

Kaatjes verjaardag (+3j)

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 28 JAN • 15.00

Eén been, één vleugel (+7j)

Pantalone met Dimitri Leue & Kiyotaka Izume
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 31 JAN • 15.00

Niet drummen (8m tot 3j)

Theater De Spiegel
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

HUMOR

VR • 1 DEC • 20.30

Het huisbezoek

Vernieuwd Gents Volkstoneel
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

HAMLET (12/1)

CAMUS (13/1)

DE SINT (2 EN 3/12)

VR • 1 DEC • 20.00

Gelukzoeker

Bert Gabriëls
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 2 DEC • 20.00

De Geluksmonoloog

An Nelissen
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Van Peel overleeft 2017

ZO • 3 DEC • 20.30

Tervuren, GC De Warandepoort, 02
766 53 47

VR • 15 DEC • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

3 EN 4 JAN • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 5 JAN • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 6 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 6 DEC • 20.30

Technostress

Henk Rijckaert
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 8 DEC • 20.30

Echt

Nicholas Arnst
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

Red mij!

Els De Schepper
ZA • 9 DEC • 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
DO • 11 JAN • 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 16 DEC • 20.00

Tirade 2.017

Stijn Meuris over de stand van het land
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA • 16 DEC • 20.30

Crisiskok

Joost Van Hyfte
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO • 21 DEC • 20.00

Levend & Vers (try-out)

Wouter Deprez
Wommel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR • 22 DEC • 20.30

De man van morgen

Steven Goegebeur
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 13 JAN • 20.00

Trekto Pnix

Urbanus
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO • 18 JAN • 20.00

Het is maar om te lachen

Bert Kruismans
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

19, 20 EN 28 JAN • 20.00 EN 15.00

Abigail's Party/ De sur- bouv van Cindy

Brussels Volkstejoeter
Wommel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DO • 25 JAN • 20.30

Mijn broer en ik

Pieter Verelst
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Boegbeeld

Veerle Malschaert
VR • 26 JAN • 20.30
Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06
ZA • 27 JAN • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
dans

VR • 8 DEC • 20.30

Never walk alone #2

Bara Sigfusdottir, Masoumeh Jalalieh
& Alireza Mir
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 16 DEC • 20.30

Hunting Season

Milan Tomásik & co
Tervuren, GC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZA • 16 DEC • 20.15

Romeo & Julia

Ballet & orkest Staatsopera Tatarstan
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 21 DEC • 20.00

In spite of wishing and wanting

Wim Vandekeybus/ Ultima Vez
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA • 20 JAN • 20.30

Moeder

Peeping Tom
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

LITERATUUR

6 EN 7 JAN • 20.30

Aangenaam, ik ben Ish

Ish
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Avondrood

Lize Spit, Elise Caluwaerts
& Kim Van den Brempt

DO • 7 DEC • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 22 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 23 DEC • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 25 JAN • 20.00

Grote wereldgedichtendag

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Te gek?! Open geest xl

o.a. Rick De Leeuw, Guy Swinnen
& Jan Hautekiet

VR • 1 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 16 DEC • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 1 DEC • 20.00

Stoomboot solo

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

Dubbel geboekt

De Frivole Framboos
& Brussels Jazz Orchestra

ZA • 2 DEC • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 10 JAN • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO • 7 DEC • 20.15

Folie Douce

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 7 DEC • 20.00

Unfolding the Roots

Mandolinman
Wommel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR • 8 DEC • 20.30

The Songbook Worldtour

Albert Hammond
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Kleinkunsteiland: de klassiekers

o.a. Lucas Van den Eynde, Tine Em-
brechts, Clara Cleymans

VR • 8 DEC • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 14 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 16 DEC • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 9 DEC • 20.30

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Verbeke & Cleymans
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 9 DEC • 20.00

Sounds of Soul

Jean Bosco Safari, Steve & Chantal
Kashala, Ibernice Macbean
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO • 10 DEC • 11.00

Ticket in de nachtkastla

Wigbert
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 13 DEC • 20.30

Sioen plays Graceland

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

BRRR (13/12)

MOEDER (20/1)

Singalong met de Wim Opbrouck

DO • 14 DEC • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 17 DEC • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 15 DEC • 20.30

Tom Vanstiphout

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 15 DEC • 20.30

Christmas with The London Quartet Cantabile

Tervuren, GC De Warandepoort, 02 766 53 47

VR • 15 DEC • 20.15

Belpop Bonanza Quattro

Jan Delvaux & dj Bobby Ewing

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 16 DEC • 20.00

Chansons fatales

Eddy et les Vedettes

Meise, GC De Muze van Meise, 0 2892 24 40

ZO • 17 DEC • 19.00

Christmas Carols

Coig

Ternat, CC De Ploter, 02 466 20 30

DO • 21 DEC • 20.30

Achter enkel glas

Mira Trio

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 22 DEC • 20.00

Kreten en gefluister

Raymond van het Groenewoud

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

VR • 22 DEC • 20.30

Winterconcert

Guido Belcanto & Overijse concertband

Jesus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

30 jaar Soulsister

VR • 22 DEC • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 23 DEC • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR • 22 DEC • 14.00 EN 20.00

The last concert

Waltra Collection met Garry Hagger

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

DI • 9 JAN • 20.30

Kel Assouf

Club 1700

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 11 JAN • 20.15

The Joni Mitchell Project

Tutu Puoane

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Club 27

Clara Cleymans & Jo Mahieu

DO • 11 JAN • 20.00

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO • 25 JAN • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

VR • 12 JAN • 20.30

Minneapolis

Jim Cole, Tom Kestens,

Nina Babet & band

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 13 JAN • 20.15

Jasper Steverlick

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 16 JAN • 20.00

Duo Bastos & Souza

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

DO • 18 JAN • 20.30

Wannes meets Django

Jokke Schreurs Quartet

Humbeek, El Dorado, 02 263 03 43

VR • 19 JAN • 20.00

Strike Again

The Flying Pickets

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

ZA • 20 JAN • 20.15

Salvatore Adamo

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 20 JAN • 20.30

Clouseau30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 25 JAN • 20.30

Yevgueni

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 27 JAN • 20.00

Lollo Meier & Rares Morarescu Quartet

Djangofollies

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

DI • 30 JAN • 14.00

Johan Verminnen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 31 JAN • 20.30

Nathan Daems Trio

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

KLASSIEK

ZA • 2 DEC • 20.00

Van klassiek tot romantiek

Brussels Philharmonic Orchestra

String Ensemble

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZO • 3 DEC • 11.00

Les menus et plaisirs du Roy

aperitiefconcert

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

VR • 15 DEC • 20.30

Les poètes maudits

Inge Spinette & Lore Binon

Grimbergen, sacristie abdijkerk,

02 263 03 43

VR • 15 DEC • 20.00

Fluitenkwartet Pamina

kerstconcert

Ossel, Sint-Jan-de-Doperkerk,

02 460 73 24

ZA • 16 DEC • 19.00

One/ 50° 54 22 N – 4° 18 23 E

Guy Van Dromme & Adriaan Severins

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

VR • 22 DEC • 20.30

Framagomi

kerstconcert

Dilbeek, Sint-Theresiakerk,

02 466 20 30

ZA • 6 JAN • 20.15

Nieuwjaarsconcert

Vlaams Muziektheater

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 14 JAN • 11.00

Aperitiefconcert

Academie Orfeus

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaal-

hoeve, 02 381 14 51

ZO • 21 JAN • 11.00

Oxalys

Vilvoorde, stadhuis, 02 255 46 90

ZO • 21 JAN • 11.00

De toverfluit in een notendop

Maaïke Cafmeyer, Bram Nolf & Piet

Van Bockstael

Ternat, CC De Ploter, 02 466 20 30

ZO • 21 JAN • 11.00

Fairly Tales

Toeac

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Wien bleibt Wien

Ensor Strijkkwartet

VR • 26 JAN • 20.00

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZO • 28 JAN • 11.00

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

JAZZ

WO • 6 DEC • 20.30

Nightwatch

Too Noisy Fish & Dimitri Verhulst

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

SINGALONG (14 EN 17/12)

CHANSONS FATALES (16/12)

KEL ASSOUF (9/1)

NIGHTWATCH (6/12)

Ben Sluijs Quartet

VR • 8 DEC • 20.00

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO • 14 DEC • 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 15 DEC • 20.30

A tribute to Benny Goodman

Sint-Pieters-Leeuw, Roosezolder
kasteel Coloma, 02 371 22 62

ZA • 27 JAN • 20.00

100 jaar Ella

VRT Bigband met Sofie,
Sandrine & Stef Caers
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Le fidèle

ZO • 3 DEC • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 12 DEC • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 12 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 20 DEC • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA • 4 DEC • 20.30

Victoria and Abdul

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 5 DEC • 20.00

Burning out

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Dunkirk

DI • 5 DEC • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 11 DEC • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 13 DEC • 14.00 EN 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 18 JAN • 15.00 EN 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

Het tweede gelaat

ZO • 17 DEC • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 18 DEC • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 3 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 19 DEC • 20.30

La novia del desierto

Dilbeek, CC Westrand,

02 466 20 30

Loveless

DI • 19 DEC • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 10 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 21 DEC • 15.00 EN 20.00

The other side of hope

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

Happy End

ZO • 7 JAN • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO • 17 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Loving Vincent

MA • 8 JAN • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZO • 21 JAN • 20.00

Alseberg, CC de Meent,

02 359 16 00

DI • 9 JAN • 20.00

Zagros

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

Insyriated

ZO • 14 JAN • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO • 24 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 16 JAN • 20.00

An inconvenient sequel

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

DO • 18 JAN • 14.30

La La Land

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Django

MA • 22 JAN • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

VR • 26 JAN • 14.00 EN 20.00

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

The killing of a sacred deer

DI • 23 JAN • 20.00

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

WO • 31 JAN • 20.30

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

ZO • 28 JAN • 20.00

Vele hemels boven de zevende

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 30 JAN • 20.00

A man of integrity

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

TOT 6 DEC

Les 100 ans de la Fontaine de Marcel Duchamp

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

TOT 10 DEC

Boerke

Pieter De Poortere

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

13 DEC TOT 7 JAN

Verwantschappen

Bert De Keyser

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

TOT 23 DEC

Learning from Documenta

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

10 JAN TOT 4 FEB

33T + Bloem

Guido Van Den Troost

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 14 JAN

Ancestors & Rituals

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 28 JAN

Static Movement. Jean-Pierre Maury & Dirk Verhaegen

Drogenbos, FeliXart,

www.felixart.orgxx

DI • 19 DEC • 20.30

Zing mee met de Bonski's

Lennaert & de Bonski's

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO • 21 DEC • 20.30

Tiresias

Theater A tot Z

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 24 JAN • 20.30

All the fun

Compagnie EA EO

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 31 JAN • 20.30

Lachland

Theater A tot Z

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Voor meer activiteiten in de Rand, zie www.uitinderand.be

Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be

DUNKIRK (5,11,13/12 EN 18/1)

LOVING VINCENT (8 EN 21/1)

STATIC MOVEMENT (TOT 28/1)

LEKKERNIJ UIT SYRIË

Drum sandwich:
broodje met kip en salade

MOOIESTE PLEK IN SYRIË

Mijn geboortestreek Afrin

MOOIESTE HERINNERING

Onze trouwdag

Aan tafel

Ondertussen is het bijna drie jaar geleden dat Fahrhad Assan en zijn vrouw Zina vanuit Syrië in België aankwamen. Vandaag leven ze samen met hun twee dochters in Wemmel, waar ze met vallen en opstaan een nieuw leven proberen op te bouwen.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Het gesprek is nog maar net begonnen of Zina begint de tafel te dekken en allerlei Syrische gerechten op te dienen. Koken is haar passie. Soms durft ze er zelfs van te dromen om een eigen Syrisch restaurant te openen. 'Zelf eet ik niet zoveel, maar voor mijn gezin en onze vrienden koken vind ik heerlijk.'

SYRISCH KOOKTALENT

'Mijn vrouw kan koken als de beste', bevestigt Fahrhad. Hij nodigt me uit om mee aan tafel te komen en van haar kookkunst te proeven. Ik krijg een kleurrijk assortiment van fruit, groenten, zelf gemaakte yoghurt, brood, groenteflensjes, rode bieten en kaas voorgeschoteld. 'Een gerecht dat mijn vrouw bijzonder goed kan klaarmaken, heet *makluba*. Het is een Syrisch stoofpotje van rijst, aubergines, kip en

noten. Ik sta er van te kijken met hoeveel toewijding ze elke dag al die gerechten maakt. Op dat vlak heb ik het echt getroffen.' Zina voegt eraan toe dat ze niet alleen Syrische, maar ook Koerdische, Libanese en Arabische gerechten kan klaarmaken. Wanneer ze de juiste termen in het Nederlands niet weet, neemt ze er haar gsm bij en toont ze allerlei afbeeldingen van gerechten die ze regelmatig klaarmaakt. De manier waarop ze naar de foto's van de gevulde wijngaardbladeren, pistache desserts en rijstgerechten kijkt, vertelt dat Zina's liefde voor koken puur en oprecht is.

KOERDISCHE LIEDJES

In Syrië woonden ze in Rago, een dorp niet ver van Aleppo. Het behoort tot het Koerdische gedeelte van Syrië. Ze noemen zichzelf

DE

ZU TISCH

Inzwischen ist es fast drei Jahr her, dass Farhad Assan und seine Frau Zina aus Syrien in Belgien angekommen sind. Heute leben sie zusammen mit ihren zwei Töchtern in Wemmel, wo sie so recht und schlecht versuchen, ein neues Leben aufzubauen. Das Gespräch hat gerade einmal begonnen, und schon deckt Zina den Tisch und fängt an, allerlei syrische Gerichte aufzutragen. Ich bekomme ein farbenfrohes Sortiment an Obst, Gemüse, selbst gemachtem Joghurt, Brot, Gemüsefladen, rote Beete und Käse serviert. ‚Meine Frau kann kochen wie die Besten. Ich habe es wirklich gut getroffen‘, sagt Farhad. An der Wand hängt ein Saiteninstrument. Farhad greift regelmäßig zum Saz, um kurdische Lieder zu singen. ‚Zusammen singen knüpft Bande.‘

Koerdische Syriërs. 'Koerden zijn in de geschiedenis vaak op de vlucht geweest. We hebben dan ook iets met bergen. Het is een plek waar we ons kunnen terugtrekken en veilig voelen. We zijn een volk dat houdt van democratische spelregels. Daarmee bedoel ik dat we opkomen voor de rechten van minderheden. In de landen waar wij in de minderheid zijn, gebeurt het nog te vaak dat het ons verboden wordt om Koerdisch te spreken. Zoiets kan toch niet?' Aan de muur hangt een snaarinstrument. Fahrhad vertelt dat hij dit muziekinstrument regelmatig vastpakt om Koerdische liederen te zingen. 'Laatst nog hadden we vrienden uit Syrië op bezoek en heb ik op de *saz* gespeeld. We hebben samen liedjes gezongen. Samen zingen schept een band. Ook mijn dochter vraagt me regelmatig of ik een nummer wil spelen. Dat zijn dan wel geen Koerdische nummers, maar *love songs*', lacht hij.

LINKERHAND RECHTERHAND

Over liefde gesproken, wanneer is de vonk tussen Fahrhad en Zina overgesprongen? Fahrhad herinnert zich nog de eerste keer dat hij Zina zag. 'Mijn hart deed boem boem'. Zina haalt de trouwfoto's erbij. Ze staat er in een lange witte jurk op met een bruidsboekje van witte en rode rozen. 'Het is een Koerdische gewoonte dat de man de trouwring van de vrouw koopt en de vrouw die van de man. De ring die je krijgt, draag je eerst een tijd aan je linkerhand om dan op je huwelijksdag de ring van je linkerhand naar je rechterhand te brengen. Dat is het moment waarop je officieel getrouwd bent. Ook bij mij was het liefde op het eerste zicht. Wat me aansprak in Fahrhad was zijn eerlijkheid. Hij is een man van zijn woord.'